

SVALBARD

Juli 2008

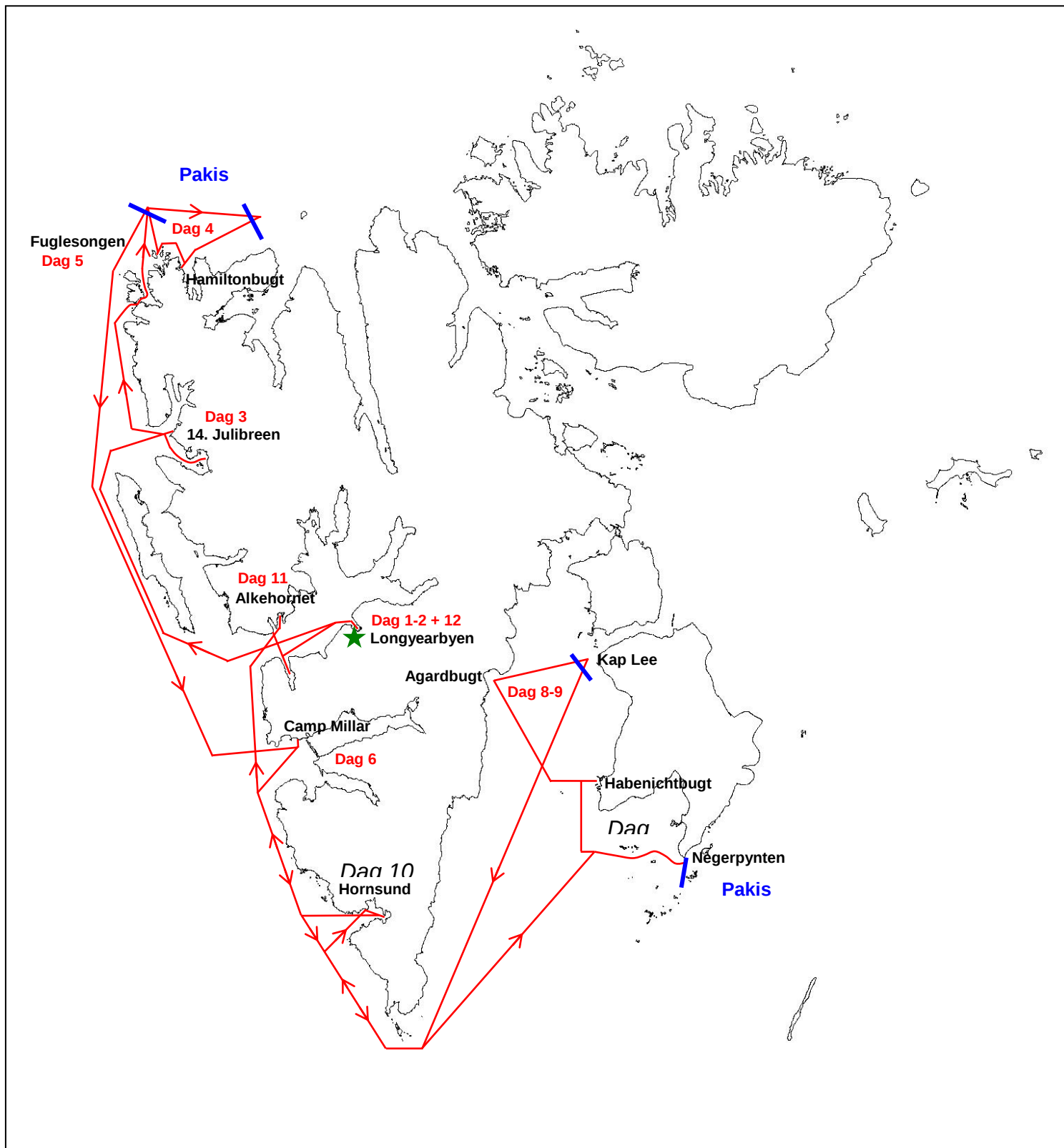
Isbjørn - Hvalros - Ismåge

Per G. Larsson og Steffen Holst
Rapport fra endnu en drømmerejse med
Dansk Ornitologisk Forening

Kort over turen, udarbejdet af Steffen Holst

Indholdsfortegnelse

Indledning	side 3
Dagbogsoptegnelser af Per G. Larsson	side 5 - 60
Fuglearter af Steffen Holst	side 61 - 62
Planter af Inger Vedel og Birgitte Hammer	side 63 - 69
Svalbards geologi af Steffen Holst	side 69 - 72
Bramgåsen – et foredrag , af Steffen Holst	side 73 - 75
Maskinrapport af Poul Larsen	side 75 - 76

Dansk Ornitologisk Forening
© Per G. Larsson og Steffen Holst

Billederne er venligst udlånt af Poul Erik Østergaard (PEØ), Mogens Friis (MF), Steffen Holst (SH). Hvor intet andet er angivet er billederne taget af Per. Forsidebillet er taget af Per.

Indledning

Dansk Ornitologisk Forening arrangerede i 2002 en vellykket tur til Svalbard. Denne blev gentaget i 2006, endda med to både. Igen i år 2008 fik vi en fantastisk tur. Vejret har på disse tre ture været meget forskelligt. I 2002 kom vi op nord for Moffen og ned gennem Hinlopen Strædet. Der var stadig for meget is længere nord og øst på. I 2006 var der næsten helt isfrit og begge skibe kom helt over til Kvitøya. I år havde isen et godt tag i Svalbard og turen måtte ændres, idet vi var nødt til, efter at have forsøgt at nå Moffen, at sejle syd på langs vestkysten og runde Sørkap. Det var ikke muligt at komme ned i Hinlopen Strædet. Til gengæld sejlede vi over til pakisen mellem Spitsbergen og Barents- og Edgeøya, hvorefter vi returnerede til Longyearbyen.

Der skal lyde en stor tak til deltagerne for en engageret deltagelse under hele turen. En speciel tak til Inger og Birgitte for levering af planteliste med fotodokumentation. Også en tak til Hanne for sit indlæg om den stormfulde aften, hvor over halvdelen af os måtte gå til køjs mere eller mindre søsyge. En tak til Poul, dels for at være behjælpelig med at bære riffel men også for sit indlæg om maskinrummet på Antarctic Dream. Sidst men ikke mindst, tak for lån af billeder fra Mogens Friis og Poul Erik Østergaard.

Vi fik set Isbjørne, Hvalrosser, Ismåger, og som et kuriosum blev der observeret både Gravand, Rødben og Sule.

Per G. Larsson & Steffen Holst

Deltagere

Bodil Schnipper, Peter Theander, Bente Margrethe Mikkelsen, Terkel Handberg Mikkelsen, Susanne Østergaard Hansen, Flemming Kragh Hansen, Allis Borregaard Rømer, Sven Rømer, Kirsten Gjerløw, Per Gjerløw, Vibeke Tofte, Torben Carlsen, Grete Lou Sonne, Jesper Sonne, Birgit Streiffert Rosenfeld, Bjarne Streiffert Rosenfeld, Grethe Selfort, Mogens Rasmussen, Hanne Bessing, Svend Bessing, Annelise Thomasen, Hans Christiansen, Inger A. Vedel, Thyge Enevoldsen, Lena Ejbye Schmidt, Karsten Laurits Schmidt, Hanne Christensen, Sten Christensen, Britt S. Nicolaisen, Henning Vikkelsøe Rasmussen, Poul Larsen, Troels Torstein Andersen, Karl Haakon Pedersen, Mogens Friis, Lars Paaby, Sten Birger Pedersen, Gunvor Knudsen, Margrethe Kristoffersen, Karen Holst, Jesper Holst, Kurt Christensen, Jørn Risom, Poul Erik Østergaard, Jan Petersen, Tina Rosenberg Jensen, Birgitte Ida Hammer, Mogens Johansson

Turledere: Per G. Larsson & Steffen Holst

Dagbogsoptegnelser

Indkvartering

I Longyearbyen vil vi bo på Hotel Funken Spitsbergen, som ligger lidt på vej ud af byen op mod Longyearbræen. På resten af turen overnattes på M/V Antarctic Dream.

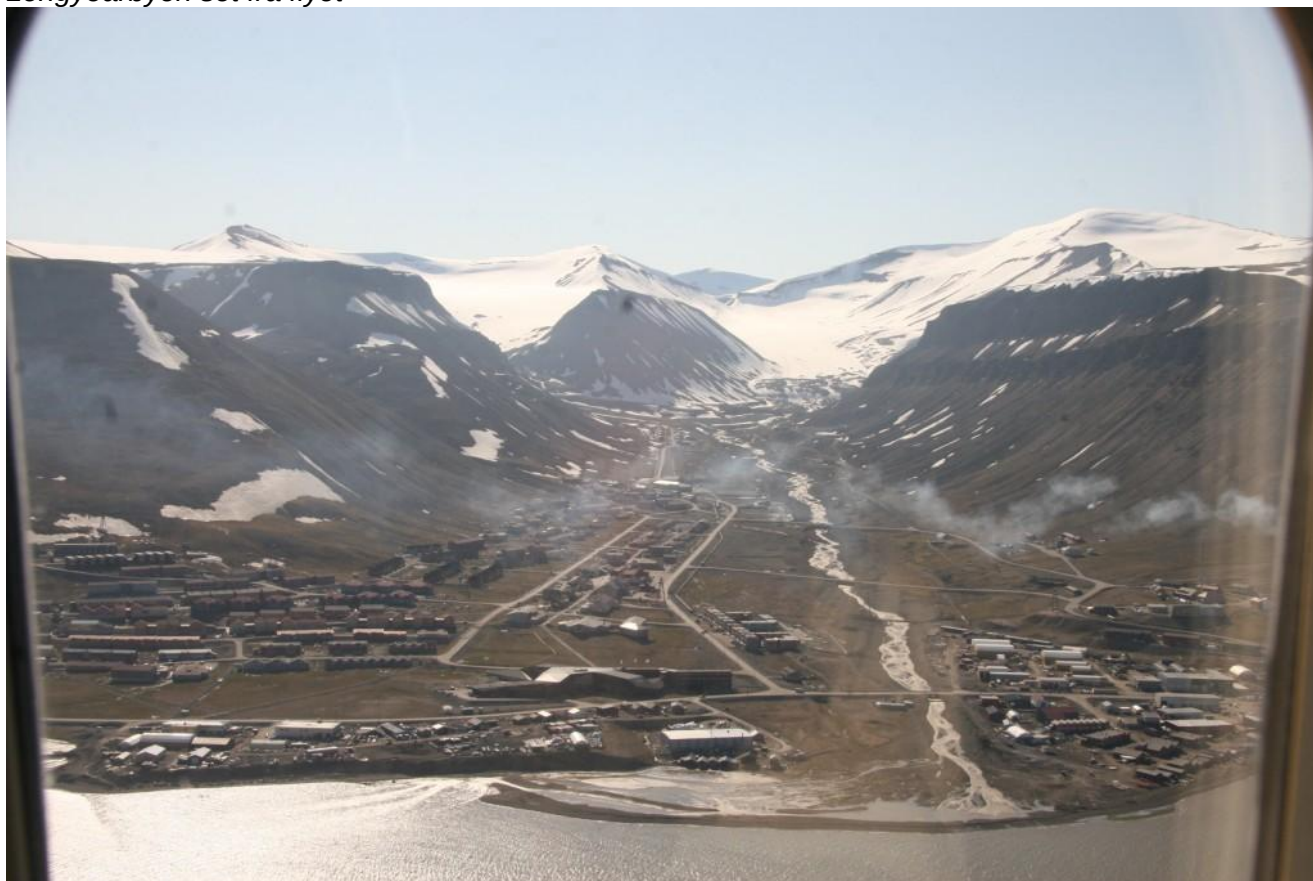
Mandag den 7. juli 2008 – København – Longyearbyen, via Oslo og Tromsø. Tur til Logyearbræen

7th July 2008 – Longyearbyen (78°14' N / 15°39' E)

Temperatur: 6° overskyet

Morgenafgang fra Københavns Lufthavn 12.7.08 via Oslo til Longyearbyen, hvor vi forventer at ankomme over middag. I Kastrup mødes vi alle – og selv om mange af de rejsende i lufthavnen havde nydelig sommertøj på, var vi alle iklædt varmt tøj, støvler og parat til det store is-eventyr. Hjemmefra havde vi fået arrangeret gruppecheck-in, og det gik fantastisk – de skulle hverken se det ene eller det andet, vi skulle bare have vores bagage checket ind. Turen til Oslo gik gnidningsløst, men i Norge, Oslo skulle vi have vores bagage udleveret for så at få den checket ind igen. Det blev os forklaret, at det skyldes at Norge ikke er med i EU og dermed Schengenaftalen. Men vi fik klaret det og checket bagagen ind igen. Her skulle vi også have Per og Kirsten med, som bor i Oslo. Videre mod Tromsø, hvor vi skulle mellemlande, og selv om vi skulle ud af flyet i næsten 45 minutter, blev vores bagage dog heldigvis i flyet. Efter et kort ophold Tromsøs lufthavn gik vi så ombord for at flyve den sidste strækning, ca. 1.000 km op til Longyearbyen.

Longyearbyen set fra flyet

Servicen på hele flyveturen fra København til Longyearbyen var ikke noget at råbe hurra for. Det lidt man får at spise er så som så, og alle drikkevare skal man selv betale. Per husker tilbage på juli 1990 hvor servicen var en ganske anden. Dengang fløj han direkte fra Oslo og fik et førsteklasses måltid bestående af laks til forret og rendyr til hovedret – og vin eller champagne var selvfølgelig gratis og ad libitum.

Vel ankommet planmæssigt omkring klokken 14.00 ser vi den første Isbjørn. Et stort eksemplar af racen står udstoppet i ankomsthallen og advarer alle gæster, at her spørger man ikke med advarslen om, at Isbjørne er dødsensfarlige. Senere på vej ud af byen, ser vi også Norges mest fotograferede vejskilt med en Isbjørn med teksten: "Gjelder hele Svalbard". Vores bagage kommer ind fra flyet og uden for venter der den bestilte bus. Her ude blev de første rigtige Svalbard observationer gjort. Den først fugl, som byder os velkommen på Svalbard, er Snespurven, som kvidrende hopper omkring uden for lufthavnsbygningen. Herfra spotter vi også Bramgæs nede ved kysten samt Ederfugl, Rider og Gråmåger. Efter check-in på Hotel Spitsbergen er det tid til et informationsmøde. Hotellet er sådan indrettet at vi samles i flere små stuer, der dog giver mulighed for alle at høre og følge med i hvad dagens og ikke mindst morgendagens program byder.

Imidlertid er der tre der mangler deres bagage. En heftig jagt går ind på at lokalisere hvor Lena og Karsten samt Pouls bagage befinder sig. Den er ikke kommet med fra Tromsø erfares det, men kommer måske med i morgen når flyet ankommer igen fra Tromsø. Alt deres tøj ligger heri – så de må ud på SAS's regning og indkøbe nyt, og næste dag vil vi krydse fingre for, at deres bagage ankommer.

Foto: PEØ

Vi har bestilt aftensmad på hotellet til klokken 19.00 – så resten af eftermiddagen er til fri disposition, og den benytter Steffen og Per sammen med Poul til at gå ned til forretningen, Ing. G. Paulsen for at leje de obligatoriske rifler til værn mod Isbjørne. Der er nærmest et påbud her på Svalbard om at bære riffel hvis man bevæger sig uden for byen. Og det viser sig også, at alle dem vi møder på turen bærer rifler. De obligatoriske billeder af riffelbanden bliver taget og hjem går det til hotellet, hvor riflerne opbevares i et særskilt rum, og ammunitionen i et andet.

Foto: PEØ

Norsk Ornitologisk Forening, og viste sig senere at være den første, som er set på selve Svalbard i år, hvor der endnu kun var set enkelte på Bjørnøen.

Dernæst er der sightseeing ned gennem byens strøg, hvor alle souvenir butikkerne ligger side om side med restauranter, cafeteria og almindelige beværetninger – almindelig, nåh ja – det er jo norsk og dermed også indretningen. Men hyggeligt og anderledes var det. Nogle går sporenstregs ned mod havnen og får naturligvis set Mallemuk, Gråmåge, Ride, Havterne, Alm. kjo ve og inde i den første del af deltaet Sortgrå og Alm. ryle, Stor præstekrave og en enkelt Thorshane. Mest overraskende var dog en Rødben som spankulerer rundt i deltaet. Den blev efter turen rapporteret til Norsk Polarinstitut og

Vi mødes alle kl. 19 til en dejlig middag på hotellet

Andebryst m. sauterede grøntsager

Bøf af oksemørbrad m. Hasselbachkartofler og skysauce

Cremet chokoladecake m. is og jordbær

Herefter går – de der har lyst naturligvis – op mod gletsjeren Longyearbræen, der ender lige uden for byen. De der ikke går med, får den samme besked som om eftermiddagen – *man går ikke uden for byen uden en riffel.*

For dem der ikke før har været så langt mod nord, at de har oplevet midnatssolen, er det en ualmindelig anderledes oplevelse at gå ude i naturen, at opleve at solen stadig står på himlen kl. 23 om aftenen. Godt nok sænker naturen sine aktiviteter en anelse, men dog mærkbart, det opleves mest ved at iagttage fuglene på vandet. Landskabet tegner sig sært anderledes end ved højlys dag.

Vi begiver os nu ud af byen – vi skal følge en rute der i forhold til bræen går højre om. Vi kunne have gået direkte op mod bræen, men det ville have bevirket, at vi ville være kommet midt ind i smeltevands flodens mange små og store vandløb, og det ville nærmest have været umuligt at forcere alle disse vandløb. Det prøvede holdet i 2002, og nogen måtte opgive at forcere de stride vandmasser. Til forskel fra den gang, er der i år meget mere is, sne og vand, så med mindre man er iført en komplet tørdragt er det klogest at holde sig fra lavlandet. I stedet følger vi derfor stien op mod højre og følger den her langs med fjeldvæggen. Her møder vi blandt andet en lille familie Bramgæs samtidig med, at vi hele tiden kan høre, og ind i mellem se flokke af Søkonger. Det er vidunderligt at høre disse flokke snakke sig vej hen op over fjeldet, langs med fjeldet, på selve fjeldet og i luften lige over os. Men vi skal senere på turen, på Danskøya komme til at se, og komme meget tættere på disse små herlige alkefugle. Søkongen er på størrelse med en Stær og er en rigtig lækkerbissen for Gråmågen, der her på øgruppen udgør den største predator. Der er ingen egentlige rovfugle på Svalbard. Denne vigtige funktion i naturen udgøres af Gråmågen og Kjoverne.

Vi når imidlertid aldrig helt hen til bræen, der i øvrigt ifølge Peter og Bodil er helt dækket af sne. De ankom allerede om fredagen og har brugt tiden til blandt at forsøge at komme helt ind til bræen. De forreste når rundt om fjeldet og kan se op i den anden tværgående fjeldtrakt og kan samtidig se det umulige i at forcere over lavningen over mod bræen. Vi vender alle sammen om, og selv om vi ikke fik set selve bræen, indlandsisen og lede efter fossiler, så ser vi til gengæld et smukt syn på vej tilbage. Ude i Isfjorden på den anden side af Longeyarbyen ligger fjeldene smukt i midnatssolens skær. Klokken er ved at være 23, og som en hilsen til os fra de barske fjelde ligger der en sky som en lang stribe og dækker den mellemste del af fjeldene. Vi kan se fjeldene under skyen og toppene over skyen. Et meget smukt syn – alt badet i midnatssolens sære lys. Hvem kommer mon til at tænke på trolde og andre sære væsener.

Foto: PEØ

Andre har i mellemtiden været nede på havnen og de omkringliggende biotoper og kratlusket.

Observationer mandag den 7. juli 2008. Dagens program: Udforskning af Longyearbyen og området ved havnen og deltaet i Adventdalen. Om aftenen tur op mod Longyearbræen op til et fuglefjeld med søkonge.

Observationer 7. juli 2008 – Longyerbyen og Adventdalen ved deltaet

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom		Svalbard rype		Almindelig kjove	7 (lys)	Søkonge	++
Mallebuk	12+	Stor præstekrave	5	Mellemkjove		Lunde	
Kortnæbbet gås		Sortgrå ryle	20+	Lille kjove		Tejst	18
Bramgås	27 +10 pull	Almindelig ryle	9	Storkjove		Polarlomvie	2
Knortegås		Thorshane	1 ♀	Svartbag		Snespurv	30+
Ederfugl	25+			Gråmåge	30+ ad.		
Kongeederfugl				Ride	30+		
Havlit	5 (rast)			Ismåge		Rødben *)	1
				Sølvmåge			
				Sabinemåge			
				Rosenmåge			
				Havterne	50+		

*) Rødben. Uventet observation. Ses regelmæssigt men fåtalligt årligt på Svalbard og formodes at gøre yngleforsøg. Fundet er indrapporteret til Norsk Polarinstitut og Norsk Ornitologisk Forening. Den første observation på selve Svalbard i år (set på Bjørnø).

Definition af antal fugle i skemaerne:

+ Tilstede, antal ikke talt, ++ Hyppig, antal ikke talt, +++ Rigtig mange, antal ikke talt

Pattedyrobservationer

Rensdyr	19	Remmesæl		Hvalros		Hvidhval	
Polarræv		Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn		Ringsæl				Vågehval	
		Sæl sp.					

Observationer 7. juli 2008 – Aftentur op mod Longyearbræen

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom		Svalbard rype		Almindelig kjove	1 (lys)	Søkonge	+++
Mallemuk	+	Stor præstekrave	2	Mellemkjove		Lunde	
Kortnæbbet gås		Sortgrå ryle	5	Lille kjove		Tejst	
Bramgås	2 +2 pull	Almindelig ryle		Storkjove		Polarlomvie	2
Knortegås		Thorshane		Svartbag		Snespurv	+
Ederfugl	3 (træk)			Gråmåge	3 ad.		
Kongeederfugl				Ride	7		
Havlit				Ismåge		Rødben	
				Sølvmåge			
				Sabinemåge			
				Rosenmåge			
				Havterne			

Pattedyrobservationer

Rensdyr	2	Remmesæl		Hvalros		Hvidhval	
Polarræv		Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn		Ringsæl				Vågehval	
		Sæl sp.					

Tirsdag den 8. juli 2008 - Tur ind i Adventdalen og ombord på Antarctic Dream

8th July 2008 – Longyearbyen (78°14' N / 15°39' E)

Air temperature: 6°C (5:00 pm), cloudy.

Inden morgenmaden når enkelte at få set en Polarræv i smuk brun sommerdragt luske rundt lige uden for hotellet.

Efter morgenmaden samles vi alle klokken otte udenfor og afventer bussen der skal køre os ind i Adventdalen.

Det er planen at vi herinde skal sættes af, og så gå tilbage ad vejen, grusvejen fordi der her langs med vejen er adskillige små søer og vådområder, samtidig med at vi har en god udsigt over Adventfjorden. Vi har aftalt med hotellet at vi spiser frokost kl. 13.00, så da vi sættes af 6-7 km. inde, har vi god tid til at studere fuglelivet. Både Steffen, Per og Poul bærer rifler, skarpladte som den ekstra sikkerhed der skal være på disse kanter af vildmarken. For selv om byen kun ligger et øjeblik fra os, kunne en Isbjørn med lethed have svømmet i land fra de nærliggende områder.

Foto:PEØ

Og så er byen lige pludselig meget langt væk og helt uden for sikkerhedsrækkevidde. Vi starter fint i samlet flok men efterhånden strækkes gruppen ud i flere små grupper og hele tiden prøver riffelbærerne at dække alle ind.

Efter at være sat af bussen og fået ladet geværene, gik vi over sletten ned mod deltaet og floden mens Snespurvvene hoppede omkring og kvidrede blidt. Langt ude i deltaet var det første vi så 5 Rødstrubede lommer og nogle Rensdyr. Længere inde mod byen stødte vi på en stor flok Bramgæs på ca. 130 fugle med 8 pull. I græs- og urteveksten mellem vandhullerne søgte Almindelig ryle, Sortgrå ryle og Stor præstekrave føde. Til stor glæde for alle på turen fandt vi også Thorshaner (2 hanner) med to små kyllinger, og heldigvis var de alle inden for god afstand af fotograferne. Ved et af vandhullerne lå der 5 Havlit og sov. Pludselig blev der stor uro, da der blev råbt Gravand! Var det en dårlig spøg? Nej der gik faktisk en Gravand ude i deltaet. Det var en absolut uventet observation, og senere skulle det vise sig, at det kun er den fjerde Gravand, som er observeret på Svalbard. Den blev selvfølgelig også efterfølgende rapporteret til Norsk Polarinstitut og Norsk Ornitologisk Forening.

Over vores hoveder fløj et par Almindelige og Mellem kjover (alle lys fase) og Gråmåger var der også. Inde ved hundegårdene holdt turens første Ismåge til og kom ganske tæt på os, så alle fik rig mulighed for at studere denne smukke måge på klods hold. Mellem gårdene lå mange Ederfugle på rede, da de her er godt beskyttede mod Polarræve, som ikke tør komme tæt på hundene. Nogle hunner havde lige fået ællinger, som i samlet flok blev ført over vejen ned til vandhullerne i deltaet. Det sidste stykke ind mod byen måtte vi løbe spidsrod mod aggressive Havterner, som angreb os flere gange. Det afholdt dog ikke nogle fra at gå lidt ud i deltaet for at se på nogle tydelige spor i mudderet efter en Isbjørn. Sporene mindede os om det forsvarlige i at være bevæbnet med rifler.

Foto: SH

Vi ankommer i god tid til byen og får behørigt afleveret riflerne – en ad gangen i takt med at vi kommer ind. Der er tid nok til både at se på museet, gå rundt i byens butikker eller gøre flere iagttagelser nede ved havneområdet. Ude ved vadefladerne hvor deltaet sluttede, holdt over 100 Gråmåger til sammen med Rider, Tejst, Havterne, Polarlomvie og Søkonger, og minsandten om der ikke også var en enkelt Sølvmåge – endnu et uventet obs.

Som aftalt er der frokost kl. 13 på hotellet. Forinden havde vi alle checket ud og fået vores bagage opmagasineret i hotellets aflåste rum. Nu varer det ikke længe før end flyet fra Tromsø ankommer, og forhåbentlig er den manglende bagage med. Det viser sig desværre, at det kun er Pouls bagage der er med. Lena og Karstens bagage kommer ikke med så de må undvære hele deres hjemmefra omhyggeligt udvalgte udstyr til turen, og nøjes med det de har fået købt. Vi skal nok klare os, siger de samstemmende – og de ser da heller ikke ud som om det er verdens undergang. (De fik deres bagage da de kom hjem til København).

Under frokosten får nogle øje på en Rype, det er Svalbardrypen, som er den eneste fugl der overvintre her oppe. Det bliver den eneste af slagsen vi ser på turen og den bliver naturligvis både fotograferet og nedskrevet.

Efter frokosten kommer bussen igen for at transportere både os og bagagen ned til skibet. Vi bliver i første omgang sat af ned ved Museet for så et blive samlet op senere og køres direkte ned til kajen hvor vores skib imidlertid ligger på reden, der har ikke været plads nok inde ved selve kajen.

Her får vi så til gengæld vores ilddåb i at sejle i gummibådene – de såkaldte Zodiac. Vores bagage er allerede linet op på molen og efter at vi sikret os at alt er kommet fra hotellet begynder vi at blive sat ned i gummibådene iført en redningsvest. Det viser sig dog pludseligt, at Per Gjerløw ikke har fået sin lille håndtaske med. Den er vigtig, for heri ligger hans medicin. Vi får overtalt buschaufføren til at køre Per op til hotellet og lede efter den manglende taske. Imens sejles vi andre ud til Antarctic Dream og går op ad lejderen til dækket. Snart efter er vi alle kommet ombord på det, der skal være vores hjem i de næste 10 dage.

Foto: PEØ (redigeret)

Efter indkvartering går alle i deres kahytter, der skal dog lige byttes lidt om på fordelingen, man snart er alle på plads og begynder udpakningen. Lidt senere samles vi alle, også de

passagerer der ikke har noget med DOF-gruppen at gøre, oppe i salonen til den første af mange briefinger. Det er skibets ekspeditionsleder, Robin, der byder velkommen og samtidig præsenterer skibets kaptajn, styrmand, hotelmanageren, de fire ekspeditionsguides og øvrigt personale. Samtidig får vi instruks om den obligatoriske redningsøvelse, som skal foregå på dækket – og først derefter vil vi få aftensmad.

**Kaptajn Ernesto Barria Vargas
og hans Chilenske and Filippinske besætning**

including

1st Mate: Mauricio Vilches

2nd Mate: Juan Condeza Parra

3rd Mate: Arnaldo Martin Ventancú

Chief engineer: Eduardo Hernandez Silva

Ice Master: Aleksey Nazarov

Boatswain and Zodiac Driver: Ernesto Fernandez Ojeda

Able Seaman and Zodiac Driver: Alfredo Ivani Hernandez

Stewardesses: Kristyll May Yee, Patricia Sola, Ana Grace Lapu, Vanessa Abril

Stewards: Wendell Buendia, Ramil Bombay, Joel Narciso

and

Expedition Leader: Robin Buzza (Norway/UK)

Guide/Lecturer: Jordi Plana (Spain/Chile)

Guide/Lecturer: Christophe Gouraud (France)

Guide/Lecturer: Arjen Drost (The Netherlands)

Guide/Lecturer: Eleonora Ilieva (Bulgaria)

Hotel Manager: Allan Hogan (Canada)

Head Chef: Tobias Fritz (Austria)

Sous Chef: Mario Hribernik (Austria)

Ship's Physician: Helmut Berenskoetter (Germany)

Bartender: Franco Calvano (Argentina)

Og 89 passagerer fra Argentina, Østrig, Bulgarien, Canada, Chile, Danmark, Frankrig, Tyskland, Italien, Mexico, Holland, Norge, Filippinerne, Rusland, Spanien, Schweiz, England Og USA.

Redningsøvelsen kører gnidningsløst, selv om der bliver trængsel ved dørene – man fylder ret meget med alt tøj på og så en tyk redningsvest med krave. På dækket står skibets kaptajn, Ernesto og instruerer os. Han kan imidlertid ikke engelsk så der over-sættes af bartenderen Franco.

Efter således at være blevet instrueret i overlevelse i arktiske farvande "i en lille båd der gynger" gik vi oplivet og forventningsfulde tilbage til vore kahytter og fortsatte udpakningen, og måske en lettere omklædning, for snart var der middag oppe i salonen.

Her, oppe i salonen skulle det vise sig, at ville blive vores mest foretrukne sted i alle de mange dage vi sejlede. Om det var om morgenen, eftermiddagen eller midt om natten. Salonen var det absolut bedste sted på skibet til iagttagelser. Salonen lå helt agter ude, og havde ikke køjer, men store rektangulære vinduer til tre verdenshjørner – altså et perfekt sted til observationer. Den eneste retning vi ikke kunne se, var skibets retning fremad. Men alt hvad skibet sejler hen i mod, kommer pr. automatik forbi på enten styrbord eller bagbords side.

Vores hotelmanager Allan præsenterede aftenens, og sejlturens første måltid. Alle tjenerne og servitricerne serverede alle dage iført et strålende humør og altid med et stort smil. Det øvrige mandskab på båden, dvs. matroser, satyrmand, maskinfolk osv. Var alle lige smilende og venlige. En havde en helt speciel ansættelsesklausul. Han var skibets isekspert. Det var russeren Aleksey Nazarov. Men tilbage til turens første aftenmåltid.

Dinner
Fish terrine

Turkey breast with red peppercorn sauce & basmati rice

Apple crumble

Således mætte af god mad – ja taget i betragtning at det var ombord på et skib der sejler *mere* end 1.000 km. nord for Nordkap i Norge, og *mindre* end 1.000 km syd for Nordpolen, så var det himmelsk – og tænk, sådan fortsatte køkkenet med at overraske hver eneste dag. Det kan godt være, at vi forbrændte mange kalorier hver gang vi gik i gummibådene og kom i land på et tørt, goldt og øde sted, og hvor en dag alene her, ville føles som en evighed – og hvor kulden kunne mærkes, og kalorierne ville rasle af – men nej, køkkenet tog hævn hver dag. Når vi kom tilbage til skibet, vores faste grund på havet, og satte os til rette, afventende de søde filippineres servering, efter naturligvis at have hørt Allans kampråb over højtalerne: *Dinner is now being served*, blev de manglende kaloriepoter til fulde fyldt med de lifligste retter hver eneste aften – ja og så mænd også til frokost, hvor vi hver dag fik mindst to retter. Hvem sagde strabadser og slankekur !

Alt i mens vi spiste, hyggede os, forsøgte at gøre os det bekvemt på og i vores nye hjem, sejlede skipper og mandskab langsomt ud af Isfjorden for at sætte kursen mod nord. Mod Nord ! det lyder så smukt i ens øre – mod nord. Det er både sagnospundet og fascinerende. De kolde kysters land kaldtes Svalbard i gamle dage – den gang hvalfangerne sejlede for sejl og kun mænd af den hårdeste støbning kom hjem igen til et Europa, hvor tranlampen var en nyhed. *Kolde kyster*, - det skal vi nok få at se.

På vej ud af fjorden, længe inden vi har sat os til bords, observerer vi danskere, - for det er os med kikkerterne – det kommer vi tilbage til - en flok Hvidhvaler svømmende mellem skibet og land på bagbords side (for landkrabber betyder det til venstre i sejlretningen). Her så vi også inde på land Svalbards eneste – og måske Verdens nordligste Campingplads! og Per blev helt rørt. Her lå han i sit eget lille telt tilbage i 1990, ganske alene med sit stormkøkken, sovepose, masser af tøj, frysetørret proviant, en kikkert og et gammeldags kamera med ti ruller film. Håbløst ville man sige i dag.

Som aftenen skrider frem finder vi alle vore kahytter – men nej, aften, det bliver jo ikke mørkt, så der er masser af tid til at observere fuglene fra dækket iført godt med tøj, eller fra salonen med 180 graders udsigt inden døre. Her fra skibet, på vej væk fra

civilisationen, på vej væk fra Svalbards hovedby og eneste egentlige by Longyearbyen, ser vi vore tro følgesvende Mallemukkerne. Både i den lyse og den mørke fase. De flyver så tæt på skibet, på dækket hvor man står, eller lige forbi vinduet i salonen, at det føles som om man kan række hånden ud og hilse. Mallemukken på sin side synes at dreje sit ene øje og sige ”God dag, velkommen til mit rige, jeg håber I vil synes om det og nyde Jeres tur – og jeg og mine venner vil følge Jer hele vejen”.

Som timerne går sejler vi ud af Isfjorden og sætter kursen nordover. Vi skal ud forbi den langstrakte ø Prins Karls Forland og have øen på styrbords side. Vandet mellem øen og ”fastlandet” er for grundt og med for mange rev til at det er muligt for et skib af vores størrelse at sejle igennem. Når vi vågner i morgen, ved en stemme i højtaleren der annoncerer morgenmaden, vil vi være på vej ind i Kongsfjorden – ind mod den lille forskerby der huser verdens nordligste jernbane. Ny Ålesund.

Observationer tirsdag den 8. juli 2008

Adventdalen og retur til Longyearbyen, dernæst ombord på M/V Antarctic Dream

Dagens program: I bus blev vi efter morgenmad kørt ca. 6 km ud i Adventdalen og vandrede tilbage til Longyearbyen. Om eftermiddagen gik vi ombord på M/V Antarctic Dream kl. 16.

Observationer 8. juli 2008 – Adventdalen og retur til Longyearbyen

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom	5	Svalbard rype	2 (♀+♂)	Almindelig kjove	3 (lys)	Søkonger	+
Mallemuk	15+	Stor præstekrave	2	Mellemkjove	1 (lys)	Lunde	
Kortnæbbet gås		Sortgrå ryle	11	Lille kjove		Tejst	2
Bramgås	130 ad + 8 pull.	Almindelig ryle	4	Storkjove		Polarlomvie	+
Knortegås		Thorshane	2 ♂ + 2 pull.	Svartbag		Snespurv	++
Ederfugl Flest på fjorden men også rugende på land samt pull.- børnehav	100+ (3 ♂ ellers ♀)			Gråmåge	120 ad.		
Kongeederfugl				Ride	20+		
Havlit	5			Ismåge	1 ad.	Rødben	
				Sølvmåge	1 (2K)	Gravand *)	1
				Sabinemåge			
				Rosenmåge			
				Havterne	30+		

*) Gravand. Aldeles uventet observation. Meget sjælden gæst og registreret mindre end 5 gange på Svalbard. Fundet er indrapporteret til Norsk Polarinstitut og Norsk Ornitologisk Forening. Den blev første gang set 28. maj og er kun fund nr. 4 på Svalbard.

Pattedyrobservationer

Rensdyr	8	Remmesæl		Hvalros		Hvidhval	
Polarræv	1 fra bus	Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn		Ringsæl				Vågehval	
		Sæl sp.					

Observationer 8. juli 2008 – Ombord på M/V Antarctic Dream - efter kl. 16

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom		Svalbard rype		Almindelig kjove	3 (lys)	Søkonger	++
Mallemuk	++	Stor præstekrave		Mellemkjove		Lunde	30+
Kortnæbbet gås		Sortgrå ryle	6 (træk)	Lille kjove		Tejst	30+
Bramgås	2	Almindelig ryle		Storkjove		Polarlomvie	++

Knortegås		Thorshane		Svartbag		Snespurv	3
Ederfugl	6			Gråmåge	10+ ad.		
Kongeederfugl				Ride	50+		
Havlit				Ismåge	1 ad.	Rødben	
				Sølvmåge		Gravand	
				Sabinemåge			
				Rosenmåge			
				Havterne	+		

Pattedyrobservationer

Rensdyr		Remmesæl		Hvalros		Hvidhval	Ca. 15
Polarræv		Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn		Ringsæl				Vågehval	1
		Sæl sp.					

Onsdag den 9. juli 2008 – 14. juli bræen – og Blomstrandøen

Kross Fjord (14th July Glacier, 79°06' N / 11°50' E) & Kongs Fjord (Kongs Glacier, 78°54' N / 12°21' E)

Air temperature: 5°C, too much rain...

Morgenen begynder med, at vi bliver kaldt over skibets højtalersystem: "Good morning, *time is now 7.30 and breakfast is served at eight o'clock*". Vi skal snart lære denne venlige stemme at kende, det er Allans, canadieren der fortæller os, at der snart er morgenmad.

De af os der sover lige til sidste øjeblik, bliver oppe i salonen mødt af en stor og varieret morgenmadsbuffet med kaffe, te og juice. Forskelligt friskbagt brød, pølser, bacon, marmelader og oste – hvem sagde slankekur. Der var ingen der behøvede at gå sultne fra borde – selv den mest kræsne ville kunne finde noget at spise. Demorgenfriske havde naturligvis allerede været oppe og på udkig, og kunne rapportere om både den ene og den anden fugl.

Men der var også andre arter. Arter som vi måske nok havde set rundt omkring i Verden, men aldrig rigtig hæftet os ved. Det var en afart af Homo sapiens, *H. s., turismus nordlandicus*.

En speciel underart af den menneskelige race der ynder at iklæde sig flere lag tøj og drage nord på til de koldeste egne af vor klode – og se glade ud. Vi var selv 49 af slagsen, samt selvfølgelig de andre turister, der ærlig talt synes at var mærkelige, anderledes, at vi var de andre. Vi var jo 49 personer, 49 kikkerter og alle 49 lige entusiastiske, de syntes vi var nogle underlige grinagtige nogen. For når der viste sig en fugl, en hval eller måske en sæl på styrbord eller bagbords side, ja så strømmede vi alle over til den samme side så skibet næsten fik en svag slagside. Vi syntes lige som at de rent faktisk pegede fingre af os. Men stolt står den danske bonde med fødderne dybt begravet i den jyske muld – vi vidste bedre. For 98 øjne ser nu engang bedre end 4 eller 8, og snart fandt de ud af, at ikke bare var vi lige så almindelige mennesker som de selv, vi var også værd at holde øje med. For de kunne jo erfare ved selvsyn, at der hvor dansken kigger – der sker der noget. Så efter få dage afløstes hånen af respekt. Det var jo meget rart.

Efter morgenmaden kaldes der til briefing i salonen af Robin. Han fortæller, at planen for formiddagens program er, at vi sejler hen til bræen opkaldt efter Bastilledagen, den 14. juli i Krossfjorden.

Inden morgenmaden havde de friske været oppe for observere, og det gav bonus, Steffen observerede en sule, som ikke normalt ses på disse kanter. Den bliver da også efter turen indrapporteret til både Norsk Ornitologisk Forening som Norsk Polarinstitut, og viste sig senere, at være den første set på Svalbard i år.

Vi skulle for alvor ud og prøve at sejle i Zodiac, og som vi var blevet instrueret om, gik vi alle til dækket lige under salonen. Her er også receptionen og en stor tavle hvorpå der hænger brikker med numre fra 1 – 90. Ved siden af hænger der en liste med alle navne og tilhørende kahyttnummer. Når man går i land skal man vende sin brik så bagsiden vender udad. Når man kommer tilbage på skibet vendes brikken igen, og herved får mandskabet et hurtigt overblik over hvem der eventuelt ikke er kommet om bord igen, eller bare har glemt at vende sin brik. Over højttalerne bekendtgøres det så, hvem der forhåbentlig blot har glemt at vende sin brik. *"Number 11, 13 and ... please go to the reception and turn your bricket"* - efterhånden lærte vi hvem det var der var lidt glemsom, og når det var en af vores kaldte vi – nu igen !

Med masser af tøj på, inklusiv hue, vanter og regntøj, for vejret havde rigtig slået om til silende regn, iført den ene af de to redningsveste vi hver især var blevet udstyret med i kahytterne, står vi klar til at blive hjulpet ned ad lejderen uden på skibet. Denne, lejderen, hænger når vi sejler, fast uden på skibssiden, men er nu sænket, så den følger vandspejlet. Her nede står to af mandskabet klar til at hjælpe os ombord i gummibåden.

Vi rækker arme frem og tager et fast sømandstag i ham der skal sejle gummibåden. Sømandstaget er vi også blevet instrueret i. Det gøres ved at gribe fat om hinandens underarm – ikke hænderne, der let kan smutte og så falder man uvægerligt. Efterhånden som båden fyldes op, sejler vi nu langsom hen mod gletsjeren idet vi følger fjeldvæggen. Det var et betagende syn. Vores bådfører gjorde meget for, at vi langsomt, uendelig langsomt sejler langs med fjeldet. Her vrirler det med alkefugle og måger. Fjeldvæggen har fuglene inddelt, idet vi nederst ser vi Tejster, så kommer Polarlomvierne og øverst Lunden.

Ind i mellem ser vi enkelte eller flere reder sammen af Riden og nogle få Gråmåger har også valgt at yngle her. Det er jo ret smart – at yngle lige uden for køleskabet. Her hvor fjeldvæggen er meget stejl, har Polarræven ikke en chance. Alt mens vi sejler og betragter det fascinerende syn, vimler det lige så meget på vandet med fugle

Bådførerne sørger hele tiden for, at vi får maksimalt ud af turen. Så ligger vi helt stille, og da oplever vi, at specielt Lomvierne er meget nysgerrige. De kommer tættere og tættere på bådene – og ja, det bliver til nogle fantastiske billeder.

Glemte vi at sige, at det naturligvis er polarlomvien der huserer her oppe. Der er ganske vist også den almindelige lomvie, men den er ret sjælden. Regnvejret generede naturligvis en del, specielt dem der gerne ville fotografere men var ømme over deres ikke helt billige apparater og lange linser. På vej hen mod selve gletsjeren ser vi oppe i en bred kløft vores første Kortnæbbet gæs.

Det er en stor flok med masser af gæslinger. Det er nærmest umuligt at få et skarpt billede af dem. Dels på grund af bådens vuggen og så afstanden. Men her oppe ser vi også en Polarræv næsten midt inde i flokken af gæs. Men Polarræven er for lille til at klare en voksen gås, har den derimod held til at få fat i en gæsling er der ingen kære mor. På turen i 2002 oplevede vi en anden stor flok Kortnæbbet gæs højt oppe på fjeldsiderne, ca. 70 i alt, der blev angrebet af to Polarræve. Og selv om rævene tilsyneladende havde fået afskåret en gås fra selve flokken, kunne de ikke overmande den. Her er et lille uddrag fra rapporten fra 2002.

”Her oppe på den stejle fjeldside møder vi en stor flok Kortnæbbet Gæs, i alt 70 individer, både voksne og unger. Vi ser dem, om end de er meget svære at få øje på oppe på fjeldsiden. De falder næsten helt i med omgivelserne. Men så åbenbarer der sig et af naturens skuespil for øjnene af os. Vi er stadig så langt fra dem, at vi er nødt til at bruge kikkert for at se sceneriet. To fjeldræve har lokaliseret gåseflokken og er nu tilsyneladende i færd med at afskære en af fuglene fra flokken. Vi kan ikke se, om gåsen bevidst har isoleret sig for beskytte resten af flokken med unger, eller om det er et resultat af rævenes angreb. Alt tyder også på, at gåsen har fældet svingfjerene, den gør i hvert fald ingen skridt til at flygte ved at lette. De to ræve forsøger

ihærdigt at få nedlagt gåsen, men det er tydeligt, at gåsen, på trods af sin manglende evne til at flyve er et større bytte end selv to polarræve kan magte. Kampen står på i flere minutter, hvor rævene uophørligt forsøger at komme så tæt på gåsen, at de kan bide sig fast i halsen og dræbe den. Gåsen derimod, forsvarer sig med åbent næb, som rævene tilsyneladende har stor respekt for, og med begge vinger spredt ud. Måske, fordi vi står på så lang afstand, og kun kan se dette naturens ubarmhjertelige spil om liv og død gennem kikkerten, virker det hele på en gang både utrolig intenst og alligevel uvirkeligt. Vi er vidner til et virkeligt drama. Dette er ikke cyberspace eller virtuality. Til sidst bliver det dog for meget for selv to ræve. De opgiver kampen mod gåsen, som ellers ville have været et godt og nærende bytte, og gåsen – ja den skynder sig jublende lykkelig tilbage til flokken, hvor den modtages med et sandt kor af glade stemmer. Et sidste kig op mod gæssene fortæller os, at kampen for føde er uophørlig og grænsen mellem liv og død er hår fin. Rævene har genoptaget deres forsøg, og har endnu en gås isoleret. Vi ved ikke hvordan dette slutter.”

Foto fra denne tur 2008:PGL (ræven ses i højere side springende opad)

Et par rensdyr ses også turen. Vi er nu kommet tæt på selve bræen og vi går alle i land. Stranden er barsk og der ligger isklumper over det hele. Det er et fantastisk syn, næsten helt spørgelsesagtigt. Ude på vandet ligger Antarctic Dream let indhyllet i tåge, og i baggrunden ser vi fjeldet i en tyk tågedis. Stranden med hvide isklumper og de sorte gummibåde og rundt omkring gule, hvide og grå regntøjsmennesker med røde redningsveste. En spændende vandretur langs stranden hen til morænen der omgiver gletsjeren på land.

Fuglemæssigt er denne vandretur ret mager, men naturoplevelsen i dette spørgelsesland er smuk – og barsk. Tilbage i gummibådene og retur til moderskibet, hvor vi alle skal huske at vende vore brikker. Vi går til vore kahytter og klæder om. Den første rigtige tur i gummibådene gik godt, om end vejret ikke var det bedste. Men glade og spændte går vi til salonen, hvor der snart er frokost

Lunch

Cream of potato soup

Mushroom risotto

Strawberry muffins

Imens sejler vi nu ind i Kongsfjorden, her hvor den lille forskerby Ny Ålesund ligger. Her var engang en kulmine, men efter en eksplosion i minen i 1962 blev minedriften nedlagt, og bygningerne er siden blevet indrettet til forskningsstation. Det er ikke blot verdens nordligst beboede samfund, her lå også verdens nordligste jernbane. Uden for samfundet står der en mast, som Amundsen og Nobile brugte til at forankre deres luftskib på deres Nordpolsfærd i 1926, og som med al sandsynlighed må være den første gang noget menneske er kommet til/over Nordpolen. Hvis dette er sandt, og det mener norske og andre internationale forskere at det er, med 95% sikkerhed, så er Amundsen ikke blot den første på Nordpolen, han var som bekendt også den første på Sydpolen. Det tog Amundsen 72 timer at flyve fra Svalbard til Teller i Alaska hen over Nordpolen. Både Pearys nordpolsfærd i 1906 og Byrds nogle få dage før Amundsens i 1926 bliver afvist af alle eksperter.

Inde i bunden af fjorden ses tre fjeldtoppe, kendt under navnet Tre Kroner efter toppenes navne, Svea, Nora og Dana. Planen var oprindeligt at vi skulle gå i land på Blomstrandøen, der ligger over for Ny Ålesund. For 20 år siden blev den betegnet som Blomstrand-halvøen, men efterhånden som gletsjeren smeltede og har trukket sig tilbage, viste det sig, at det var en ø, der ikke var landfast.

Imidlertid skifter vejret. Det blæser kraftigt op, og det bliver desværre besluttet, at vi ikke kan komme i land. Det var ellers her vi skulle have set den Lille kjo, som det eneste sted på Svalbard den yngler. I stedet sejler kaptajnen os ind til bunden af fjorden så vi kan få et glimt af den store Kongsbræ der løber ud her. Vejret gør imidlertid at sigtbarheden bliver ringere og snart vender kaptajnen skibet og sejler igen ud af Kongsfjorden. Mange ville også gerne have haft lejlighed til at komme i land her i Ny Ålesund, blandt andet for også at afsende postkort og breve, påstemplet verdens nordligste posthus. Skuffelsen var naturligvis stor men vejret tillod ikke at vi kom i land. Kun fordi der var to hollandske journalister der skulle samles op der inde, blev der sat en enkelt båd i vandet. Så snart de var kommet om bord, satte kaptajnen kursen ud mod fjordmundingen, og så lød det foruroligende over højttaleren. Det var Robin, der med sin stille og ellers beroligende stemme fortalte, at vejret ville tage til, og når vi kom ud af fjorden og stak nordpå, ville søen blive voldsom, så han rådede alle der ikke var søstærke til at tage søsygepiller eller lignende. Den annoncerede cocktailaften var ellers begyndt med fine cocktails før middagen.

Og her det så, at fortælleren må indrømme, at søstærk, det er han ikke. De to cocktails der blev bestilt til Britt og ham selv fik lov at stå. Britt og Per gik skyndsomst ned og lagde sig i køjerne. Klokken var kun godt seks og der ventede ellers en herlig middag – se selv her.

Dinner

Melon & parma ham

Pangasius fillet (fish), chardonnay sauce,

Steamed potatoes, carrots "vichy"

Vegetarian; breaded mushrooms

Chocolate mousse

Heldigvis var der mange der var søstærke – ca. halvdelen af bådens passagerer lagde sig, og da vi først var ude i rum sø – farvandet her er Grønlandshavet der strækker sig fra Nordpolen og går ned langs Grønlands østkyst og Svalbards vestkyst, fik vi det hårde vejr at føle.

Men til alt held var der andre der var søstærke nok til at blive og nyde maden, ja oven i købet bede om mere – der var jo lavet mad til 80 mennesker men kun godt 40 blev og spiste med. Desværre måtte yderligere ca. halvdelen af de tilstedeværende bukke under for søsygen under middagen, så der kun var en snes søstærke tilbage.

Hanne og Sten forblev og holdt skansen med en del andre, blandt andet Steffen. På forespørgsel har vi her Hannes oplevelser af den aften, med det herlige måltid mad, men som Poseidon, havets gud ikke mente alle var klar til. Så da han svang sin trefork og beordrede havet til at rejse sig, måtte undersåtterne lægge sig. - Men Hanne, hun var sej og her er hendes beretning.

"Allerede på 2. dagen af vores sejlads onsdag d. 9.7. viste der sig at være så megen hav-is i området, at Antarctic Dream på sin tur nord om Svalbard måtte gå vest om Prins Karls Forland, og selv om der ikke havde været så meget is, var der for grundt til at vi kunne sejle igennem. Dette betød, at vi måtte sejle i Ishavet, mellem Nordøst Grønland og Svalbard med en hård vind og med en forventet urolig søgang, der ville kunne give problemer for såvel gæster som personale. – Midt på eftermiddagen blev der derfor over højtaleren meddelt, at det nu var tid at tage forebyggende midler, da man mod aftenstid forventede stærk søgang. Nogle tog tabletter, andre tog et plaster bag øret og nogle af deltagerne gik for en sikkerhedsskyld straks til køjs.

Andre mente at en drink før middagen kunne løse problemerne, men det viste sig ikke at holde stik, da man kunne se, at det kun var de bestilte drinks og ikke ejermændene, der overholdt god bordskik, nemlig at komme på det anviste spisested til tiden.

Der var fisk på menuen, og da nu nogen sparede den, så var der en ekstra god anledning for andre til at få to gange, for et godt husråd er, at man skal spise godt, inden man lægger sig, hvis der er søgang. I mens der blev serveret og spist, skulle man samtidig være opmærksom på, at holde godt fast på tallerkener, glas og flasker for ellers gik alt kun en vej – ned på gulvet eller endnu dybere ned ad trapperne, hvor den store frugtkurvs indhold efter sigende endte. Værre kunne det være gået med den varme kaffe, men her klarede en vaks læge også disse problemer, idet han krampagtigt fik klamret sig om kaffebeholderen, der således blev på højkant.

Det var således noget af en oplevelse, men ikke lige sjov for alle. Nogle måtte forlade middagen, og det var ikke alle der nåede kahyttens toilet før det gik galt. Skibets personale var dog flinke til at klare problemerne og rette på de småting der var behov for. - Således var der nogen der blev søsyge og havde problemer, mens der var andre der helt klarede frisag.

Den næste dags morgen var skibet sejlet ind i en fjord og der var således faldet ro over skib og passagerer, så alle deltagerne mødte ubekymrede og fornøjede op til morgenspisningen og meldte sig klar til at kaste sig ud i dagens ekspedition for at se hvad den nu ville kunne bringe."

Hvad der ellers skete denne aften og nat må hver især selv føje til, fra erindringens gemmer, eller notesblokkens sider.

Endnu en gang skal turlederne beklage at de ikke var specielt søstærke. Britt og Per gik ganske rigtigt fra deres cocktails, og hvornår Steffen gik ned sås ikke af os. Steffen holdt dog, til både middagen og efterfølgende observationer fra skibets kommandobro, hvor de

høje søer kunne betragtes, mens de slog ind over stævnen. Men der blev også set Ride, Mallemuk, Gråmåge og Havterne samt en del alkefugle. Enkelte andre vågne observerede en vågehal.

Foto: SH

Observationer Onsdag den 9. juli 2008 – Krossfjorden og 14. Julibræen, Kongsfjorden og Kongsbræen

Dagens program: Oprindeligt planlagt landgang både ved 14. Julibræen og på Blomstrandhalvøya. Landgang ved 14. julibræen lykkedes trods regn og stærk vind. På grund af kraftig blæst og høje bølger blev landgangen på Blomstrandhalvøya aflyst. I stedet sejlede Antarctic Dream ind i Kongsfjorden mod Kongsbræen. Sidst på eftermiddagen gik vi ud af Kongsfjorden og i kuling mod nord langs vestkysten af Spitsbergen. Natten til 10. juli opankring i Smeremburgfjorden i læ for NV kulingen af Danskøya.

Observationer 9. juli 2008 – Krossfjorden, 14. julibræen og Kongsfjorden

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom		Svalbard rype		Almindelig kjove	4 (lys)	Søkonge	+++
Mallemuk	++	Stor præstekrave		Mellemkjove		Lunde	30+
Kortnæbbet gås	40+ + pull.	Sortgrå ryle		Lille kjove		Tejst	15+
Bramgås	2 (træk) + 3	Almindelig ryle		Storkjove	2	Polarlomvie	++
Knortegås		Thorshane		Svartbag		Snespurv	4
Ederfugl				Gråmåge	86 ad. + 2 pull.		
Kongeederfugl				Ride	+		
Havlit				Ismåge	1 ad. (Ny Ålesund)	Rødben	
				Sølvmåge		Gravand	
				Sabinemåge		Nordlig sule *)	1
				Rosenmåge			
				Havterne	20+		

*) Nordlig sule. Uventet observation. Ses regelmæssigt, men fåtalligt årligt på Svalbard. Fundet er indrapporteret til Norsk Polarinstitut og Norsk Ornitologisk Forening. Det første fund i år på Svalbard. Seneste år 1-3 fund hver sommer.

Pattedyrobservationer

Rensdyr	4 (2+2)	Remmesæl	2	Hvalros		Hvidhval	
Polarræv	1	Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn		Ringsæl				Vågehval	
		Sæl sp.					

Observationer 9. juli 2008 – Mod nord langs vestkysten - efter kl. 17.00 – Hård kuling!!

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom		Svalbard rype		Almindelig kjove		Søkonger	(+)
Mallorm	(++)	Stor præstekrave		Mellemkjove		Lunde	2
Kortnæbbet gås		Sortgrå ryle		Lille kjove		Tejst	(+)
Bramgås		Almindelig ryle		Storkjove	1	Polarlomvie	(+)
Knortegås		Thorshane		Svartbag		Snespurv	
Ederfugl				Gråmåge	(+)		
Kongeederfugl				Ride	(+)		
Havlit				Ismåge		Rødben	
				Sølvmåge		Gravand	
				Sabinemåge		Nordlig sule	
				Rosenmåge			
				Havterne	(+)		

Pattedyrobservationer

Rensdyr		Remmesæl		Hvalros		Hvidhval	
Polarræv		Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn		Ringsæl				Vågehval	1
		Sæl sp.	1				

Torsdag den 10. juli 2008 – Pakisen, Raudfjorden og Hamiltonbugten

10th July 2008 – Pack Ice & Hamilton Bay (79°47' N / 11°51' E)

Air temperature: 1°C, cold northern wind, wet snow

Dagen startede med, at vi blev vækket af Robin kl. ca. 02.30, at vi nu var vi kommet ind i læ i Smeerenburgfjorden, at vejret var blevet bedre og at det var et smukt sceneri.

Man går op i salonen og tror sig alene her midt om natten, men nej. Vi var faktisk en del, der både havde hørt Robins annoncering og dels var stået op – og ja, det var et meget smukt sceneri. Der var faldet nysne på fjeldene på begge sider. Til landsiden var det Reuschhalvøya og til vandsiden var det Danskøya. Vi ankrede op ud for en lille ø, Moseøya lige ved sydspidsen af Danskøya, fik en kop varm bouillon og gik rundt og snakkede, gik op på broen og så vores position og bare nød udsigten her, tidlig morgen. Nogle af os havde jo sovet under hele sejladsen fra kl. 6 aften i forvejen, uden noget mad og drikke, så nu var vi friske og godt sultne.

Vandet var nu meget stille, vinden var løjet af og det var jo en ganske anden fornemmelse end gårdsdagens tur.

Klokken fire gik de fleste af os der var oppe til ro igen og fik tre timers søvn mere inden der blev purret til morgenmad. Ganske på sædvanlig vis: *Time is now 7.30 and breakfast will be served at eight o'clock.*

Efter morgenmaden var der den sædvanlige briefing fra Robin der kunne fortælle, at der nu var et andet skib på vej til Fuglesongøen, hvorfor vi ville fortsætte nordpå op til pakisen. Der er en god kommunikation mellem de skibe der færdes her oppe, og en stilletende aftale om, at hvis der ligger et skib i forvejen får de fred og ro til at studere naturen uden

forstyrrelser fra andre skibe. Klokken 9.45 når vi den første pakis og kan skue ud over et isbelagt hav. Det er lidt underligt at tænke, at her fra er der kun is og is hele vejen op til Nordpolen, som her kun er godt 840 km. mod nord. Men det er også her at "the wildlife" for alvor begynder. Det vil sige oplevelser med både svær pakis, åbne områder omkranset af is og is, - det er her den virkelige og den ægte arktiske vilde natur kan opleves. Det er her at Isbjørnen har sit rige. Her er den konge og vi andre er kun statistere.

Rundt om os flyver både Rider og Mallemukker. Vores plan om at komme i land på Danskøya var desværre ikke mulig, blandt andet på grund af de nye restriktioner, der angiver hvor mange mennesker der må betræde den meget sårbare natur. En forening, AECO, af ansvarlige rederier og turoperatører, har sammen med de norske myndigheder udarbejdet et sæt etiske regler for besøgende, med det ene formål, at beskytte naturen mest mulig, og for, at også om 10 år at kunne vise lidt af denne storslåede vildmark frem, stadig intakt. På Danskøya skulle vi ellers have set resterne af en hvalstation, nogle arkæologiske udgravninger, men også resterne af det træskelet, som Amundsen brugte til at holde – til at parkere sit luftskib før nordpolsfæerden.

Vi satte nu kursen mod Moffen, der er et reservat med den største koloni af Hvalros. Vinden var i nord, så isen pakkede konstant og gjorde hele tiden, at kaptajnen måtte tage bestik af issituationen, og til sidst gjorde det umuligt for os at komme tæt på Moffen. Vi blev til gengæld præmieret med hele tre smukke Ismåger, flyvende forbi os.

Foto:PEØ

Vi sejlede rundt i pakisen og kaptajnen og Robin forsøgte til stadighed at finde vej længere nord på. Men dertil var naturens kræfter for stærke, isen pakkede mere og mere, og ved 80.05N, 11.03Ø nåede vi den nordligste position på hele turen for derefter at vende skibet og atter sætte kursen mod syd. Så kl. 12.30 så vi hvaler igen efter Hvidhvalerne ved

Longyearbyen. Det var en Vågehval der blev fulgt af en flok Grønlandssæler. Derudover blev der også observeret et større antal Ringsæler og en enkelt Remmesæl. - Tiden gik og det blev tid til frokost

Lunch

Cream of tomato soup

Chicken breast 'primavera' with wild rice

Home made almond cookies

Om eftermiddagen holdt Jordi et foredrag om hvaler i det arktiske. Disse guider, ansat af Ocean Wide, er ikke bare ansat til at vise os den arktiske natur, beskytte os og guide os, men det er også deres opgave at holde foredrag inden for hver deres speciale. Dette foredrag viste mange smukke billeder af hvaler, og vi blev derfor igen optimistiske i forhold til at observere flere hvaler på vores tur.

Og som var de bestilt, blev der observeret et par Finhvaler – det var naturligvis Jordi der så og bestemte dem.

Issituationen blev ikke bedre i løbet af eftermiddagen, så det blev besluttet at sætte kursen mod vest og forsøge at sejle ned i Raudfjorden mod Hamilton Bugten.

Kl. 17.15 sejler vi ind i Hamilton bugten på 79.47N og 11.52 Ø inde i Raudfjorden.

Vejret her inde i fjorden var nu blevet stille og mange af os befandt sig ude på dæk – da det pludselig sker – det vi alle sammen har gået og ventet på. Råbet ! – ISBJØRN. Det er Lars der mener at have set en isbjørn inde på en lille ø. Der går omgående besked til broen, og Robin og kaptajnen får smidt ankeret og kaldt alle mand til bådene. Den samme rutine som sidst, alt det varme tøj, regntøj, for det var vådt i luften, redningsvest og huske at vende sin brik, hvorefter vi snart alle var i gummibådene. Vi sejlede forsigtigt hen i nærheden af den lille ø, og ganske rigtigt. Der var den. Selv i det lidt disede vejr var der ingen tvivl. Den vandrede lidt frem og tilbage på øen uden egentlig at ænse at vi lå 80 mennesker her ude i gummibåde og studerede den. Det viste sig at være en Isbjørn med en halsring på med radiosender, så forskerne kan spore den. Det er kun hunisbjørne der kan bære en sådan halsring med radiosender.

Foto:MF

Hannerne har en alt for kraftig nakke og pels til at radiosenderen kan sidde ordentlig fast. Bådførerne tog os rundt om øen og rundt i vandet omkring de andre øer får at give os de bedste vinkler på isbjørnen. På et tidspunkt lagde den sig ned og lod bare verden fare forbi.

Vi returnerede til skibet, fik vores middag og fortsatte med at studere bjørnen fra salonen og dækket.

Dinner

Puff pastry "surprise"

Deer steak, cranberry sauce, hash brown potatoes
& red cabbage

Vegetarian; breaded mushrooms

Fruit salad with ice cream

Skibet ligger stadig for anker, og efter middagen fortsætter alle med at hygge sig. Om det er ude på dækket med masser af tøj på, eller inde i salonen for at se på den barske natur eller holde øje med fru Isbjørn på øen. Men i hvert fald sker det igen. Vi eksplodere i en rus af ekstase – der er endnu en bjørn, og denne gang ser vi den i vandet, komme svømmende hen i mod øen hvor vores hun Isbjørn ligger. Det er et fantastisk syn at se den arktiske verdens absolutte herre komme svømmende. Man kan se den er i sit rette element. Langsomt, men sikkert nærmer den sig øen. Det kunne tyde det var en han – og romantikkerne var straks i gang med den helt store romance, her i en kold og øde verden. Ja isen på de omkringliggende øer ville simpelthen smelte, sådan ville varmen stråle ud fra mødet, skulle man tro romantikkerne på dækket. Men sådan skulle det ikke gå. Hunnen havde i mellemtiden rejst sig og gik nu rundt på øen, alt i mens hannen kom svømmende helt hen til øen, og der var ingen der tvivlede på, at de begge kendte til den andens tilstedeværelse. Hannen havde måske på flere kilometers afstand kunnet lugte, at der var en anden isbjørn i nærheden, og at det var en hun. Men da isbjørne normalt parre sig i perioden sidst i marts til midt i maj, er den formentlig også klar over, at denne hun ikke er i løbetid.

Foto:MF

Hunnen på sin side har også på et eller andet tidspunkt – dette afhænger også af vindretningen kunnet lugte at en anden bjørn, en han nærmer sig. Da vi ikke kender hendes alder, en hun isbjørn gennemfører sin første graviditet når de er 6 år, og da det

samtidig er uden for parringstidspunktet, vil den naturlige reaktion være, at den mindre fortrækker til fordel for den større.

Det var da også hvad der skete. Efter nogle spændende minutter, hvor vi kunne følge de to bjørne orienterer sig mod hinanden, dog altid i respektfuld afstand, forsvandt hunnen lige så stille ved at svømme væk fra øen til den nærmeste anden ø. Hvad der derefter skete vides ikke. Klokken var efterhånden blevet over midnat, og det var på tide at finde sin kahyt. Udenfor var det naturligvis stadig lyst og landskabet med de rå sorte klipper, is og sne overalt og en enlig han Isbjørn var, hvad vi kunne gå til ro med i sindet. Vi havde set 2 Isbjørne på en dag. Måske er det på tide at begynde at føre statistik !

Torsdag den 10. juli 2008 - Pakisen nord for Spitsbergen, Raudfjorden og Hamiltonbugten

Dagens program: Oprindeligt planlagt landgang på Fuglesongen og mod nord ind i pakisen. På grund af hård vind og høje bølger blev landgangen på Fuglesongen aflyst. Mod nord indtil pakisen blev for tæt ved 80.05°N, 11.03°Ø. Forsøgte at komme til øen Mofen, men vendte om ved 80.00°N, 13.13°Ø på grund af tæt pakis. Retur om aftenen til Raudfjorden og opankring i Hamiltonbugten.

Observationer 10. juli 2008 – Pakisen nord for Spitsbergen

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom		Svalbard rype		Almindelig kjove		Søkonger	++
Malleuk	++	Stor præstekrave		Mellemkjove		Lunde	3
Kortnæbbet gås		Sortgrå ryle		Lille kjove		Tejst	25+
Bramgås		Almindelig ryle		Storkjove	2	Polarlomvie	++
Knortegås		Thorshane		Svartbag		Snespurv	
Ederfugl				Gråmåge	10+ ad.		
Kongeederfugl				Ride	++		
Havlit				Ismåge	3 ad.		
				Sølvmåge			
				Sabinemåge			
				Rosenmåge			
				Havterne	+		

Pattedyrobservationer

Rensdyr		Remmesæl	1	Hvalros		Hvidhval	
Polarræv		Grønlandssæl	7	Ringsæl	18	Finhval	2
Isbjørn		Ringsæl				Vågehval	2
		Sæl sp.	8				

Observationer 10. juli 2008 – Raudfjord og Hamiltonbugten

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom		Svalbard rype		Almindelig kjove		Søkonger	++
Malleuk	+	Stor præstekrave		Mellemkjove		Lunde	
Kortnæbbet gås		Sortgrå ryle		Lille kjove		Tejst	+
Bramgås	2 (træk)	Almindelig ryle		Storkjove	2	Polarlomvie (stor koloni)	+++
Knortegås		Thorshane		Svartbag		Snespurv	1
Ederfugl	45+			Gråmåge	18 ad.		
Kongeederfugl				Ride	20+		
Havlit				Ismåge		Rødben	
				Sølvmåge		Gravand	
				Sabinemåge		Nordlig sule	
				Rosenmåge			
				Havterne	5		

Pattedyrobservationer

Rensdyr		Remmesæl		Hvalros		Hvidhval	
Polarræv		Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn	2 (♂+♀)	Ringsæl				Vågehval	
		Sæl sp.					

Fredag den 11. juli 2008 – Fuglesongsøya

11th July 2008 – Fuglesangen (79°46' N / 11°25' E) & Pack Ice

Air temperature: 1°C, wet snow, windy

Vi har sovet trygt og godt i bugten i nat og kaptajnen har nu sat kursen mod Fuglesongsøen. Klokken halv otte bliver der som sædvanlig kaldt til morgenmad og programmet for dagen er sat op.

Først skal vi have landgang på Fuglesongsøya for at se på Søkongekolonien. Navnet fik øen af Barents tilbage i 1596. Der ligger meget sne derinde på alle fjeldsider og der er ikke andre skibe i nærheden, vi får den vilde rå natur for os selv.

Klokken 10.00 går de første Zodiac af sted mod kysten. Det bliver til en helt anderledes tur, end den Steffen og Per kunne fortælle de havde tilbage i 2002. Da var det højt flot solskinsvejr, ingen sne på klipperne og smukt syn ind over strædet hvor moderskibet lå for anker og bagved fastlandet. Fastlandet er naturligvis ikke fastland i egentlig forstand, men Vasahalvøya på den største ø i øgruppen Svalbard, nemlig Spitsbergen.

Hele opholdet, og sejlturen frem og tilbage foregår i et sært lys. det er dagslys men alligevel ligger der et besynderligt skær over det hele. Det er naturligvis sneen der får det til at virke eventyragtigt. Da vi lander på stranden er der rigtig meget sne. Det er svært at orientere sig i forhold til, at denne ø består af en meget lille strandbred, dernæst store klippeblokke og selve fjeldet. Strabadserne til trods kommer vi op ad selve fjeldet, dog ikke nær nok til at kunne sætte sig i ro og mag og blote vente på, at Søkongerne kommer flyvende tilbage til deres rasteplasser på fjeldet. For det er Søkonger vi er her for at se. Denne lille alkefugl, ikke større end en stær, lever her i store kolonier, og meningen var, at vi skulle klatre op af selve fjeldsiden, og dér vente til Søkongerne ville komme tilbage. Men den megen sne og den manglende sigtbarhed gjorde det umuligt for os. Det afholdt os dog ikke fra at få nogle fantastiske billeder af *"Søkonger i snevejr på fjeldet"*, den perfekte sammensætning. Den lille sorte fugl med det hvide bryst kunne ikke passe bedre ind i helhedsindtrykket af det sorte fjeld med den hvide sne. Næsten som en slags yin og yang.

Foto: MF

Det er koldt, det er råt, det sner, men hvor er det vidunderligt smukt. Hvem sagde vildmark? Hvor mange Søkonger der var er svært at sige, de fløj rundt om os konstant, snakkende, frem og tilbage mellem fastlandet og øen, de var alle vegne. Og der kunne for den sags skyld sagtens komme en isbjørn svømmende ud til øen fra fastlandet, præcis som det skete for 6 år siden. Da kom der en mor og 2 unger svømmende fra fastlandet og gik i land på øen netop der, hvor vores redningsveste og andet overflødigt tøj var lagt. Det var jo flot solskinsvejr. Da udspillede der sig et rigtigt drama, som man kan læse om i rapporten fra DOF-turen 2002.

Det sidste hold af deltagere, som ventede på en zodiac tilbage til skibet var så heldige, at se turens første Hvalrosser. To unge dyr (formentlig hanner) kom svømmende i bugten nedenfor fuglefjeldet, hvor de skiftevis dykkede og svømmede mod nord op mod pakisen.

Tilbage på skibet skal vi have frokost. Vi kommer ind i varmen, får vendt vore brikker, skiftet tøj og kommer op i salonen, hvorfra vi har den smukkeste udsigt til vores vildmark.

Lunch

Clear onion soup

Salmon pasta

Lemon – strawberry cake

Imens vi spiser frokost sætter skipperen igen kursen nordøstover, op mod pakisen, der op, hvor den ægte vildmark begynder.

Ved 3-tiden om eftermiddagen spottes der igen sæler, det er nogle få Grønlandssæler og en enkelt Remmesæl. Naturligvis er det ikke alle der ser dem, men det hører med til rapporten, at beskrive hvad gruppen som helhed har oplevet. Arjen, den hollandske guide bliver pludselig meget ophidset og peger febrilsk i retning mod pakisen – er der endnu en Isbjørn. Det er næsten ikke til at tro. Men jo, og vi kan endda se den med det blotte øje. Den er ganske tæt på nu, og kaptajnen får vendt skibet og sejler så tæt på som det er muligt, stopper skibet og kaster anker.

Og hvilket syn her ved 80.01N, 11.08Ø. Bjørnen, en stor flot han befandt sig på en meget stor isflage, hvor han gik rundt, som i sin egen søgen efter mad. Kaptajnen gjorde et rigtig flot arbejde med at hæve ankeret og langsomt, ganske langsomt manøvrere skibet hele vejen rundt om den store isflage. Og mærkværdigvis, det så ikke ud til at genere Isbjørnen den mindste smule. Den virkede nærmest, som vi ikke var der. Godt nok kigge den op en gang imellem – og næsten så os dybt i øjnene som ville den sige – ”hvad gør I her”. To øjne kunne uden besvær nedstirre 200 øjne. Den og vi var ikke i tvivl – kom an hvis I tør, han var herre i dette hus.

På et tidspunkt ser det ud som om den har fundet noget spiseligt i isen. Og langsomt men sikkert får den løsnet noget spiseligt, måske en nedfrosset sæl eller sælrester. Vi kan tydelig se, at den får hevet og sledet noget kød op af den frosne is. Og som en anden adjudant, sidder der to Gråmåger et par meter på afstand og venter på, at bjørnen har fået nok, så de kan overtage dette festmåltid her på isen. En gang i mellem synes han de kommer for tæt på, og så giver han et brøl fra sig. Det kan vi ikke høre, men det sådan ud. De udgør jo på ingen måde en trussel for ham, men de synes at irritere ham. Ind i mellem kaster han et blik på os, som for at sige, er I her endnu, at I gider. I får ikke noget af min mad.

De tre billeder til venstre er taget af Mogens Friis og de to til højre er taget af Poul Erik

Vi tilbringer næsten et par timer med at iagttage det smukke skue, før end kaptajnen sætter kursen mod morgendagens destination; Bell sund.

Det er efterhånden blevet tid til vores herlige aftensmad, der som sædvanlig annonceres af Allan.

DINNER

Caprese (Tomato & Mozarella)

Veal Steak, Mushroom Sauce, Sesame Potatoes
& Princess Beans

Vegetarian; VegetablenTower

Maracuja Parfait on Fruit Display

Resten af aftenen går med at observere fra skibet på vej sydover. Isen omkring Svalbard ligger i år meget længere og fastere end tidligere år. Det har ikke været muligt for andre skibe heller, at komme længere nord på, og slet ikke øst på og ned igennem Hinlopen Strædet, som det ellers havde været vores plan. Men sådan skulle det ikke være. Vi er på "besøg" i en ægte vildmark, hvor det er naturen der råder. Den bestemmer hvad vi kan, den viser os vejen, og trods vi den, kan det blive katastrofalt og meget svært at komme tilbage. Isen flytter sig ustandseligt, den pakker sig sammen til et uigennemtrængeligt panser, for så igen at åbne sig med store isfri områder. Den er uberegnelig.

Frem for at bruge kostbare dage på at betvinge naturen, bliver det derfor besluttet, at vi sejler sydpå langs Svalbards vestkyst, runde Sørkapp og sejle nordpå op i Storfjorden, mellem Spitsbergen, Barentsøya og Edgeøya. Undervejs gør vi et ophold i Bellsund, der ligger syd for Isfjorden og Longyearbyen.

Efter vi er kommet hjem erfarer vi, at Antarctic Dreams næste tur, der afgik om fredagen som vi rejste hjem, havde held med isen og kom ned gennem Hinlopen Strædet, som det første i denne sæson.

Og selv om vi nu igen er ude på åbent hav, i Grønlandshavet, har søen lagt sig så meget, at sejlturen bliver væsentlig mere behagelig end sidst.

Observationer Fredag den 11. juli 2008 - Landgang på Fuglesongen, Pakisen nord for Spitsbergen

Dagens program: Landgang om morgenen på Fuglesongen og efter frokost igen mod nord i pakisen til 80.01°N, 11.13°Ø. Herfra syd og vest om Spitsbergen mod Bellesund.

Observationer 11. juli 2008 – Landgang på Fuglesongen

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom		Svalbard rype		Almindelig kjove		Søkonger	+++
Mallarmuk	+	Stor præstekrave		Mellemkjove		Lunde	25+
Kortnæbbet gås		Sortgrå ryle		Lille kjove		Tejst	+
Bramgås		Almindelig ryle		Storkjove		Polarlomvie	+
Knortegås		Thorshane		Svartbag		Snespurv	1
Ederfugl	2			Gråmåge	4 ad.		
Kongeederfugl				Ride	+		
Havlit				Ismåge		Rødben	
				Sølvmåge		Gravand	
				Sabinemåge		Nordlig sule	
				Rosenmåge			
				Havterne	6		

Pattedyrobservationer

Rensdyr		Remmesæl		Hvalros	2	Hvidhval	
Polarræv		Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn		Ringsæl				Vågehval	
		Sæl sp.					

Observationer 11. juli 2008 – Pakisen nord for Spitsbergen

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom		Svalbard rype		Almindelig kjove	2 (lys)	Søkonger	+
Mallarmuk	++	Stor præstekrave		Mellemkjove		Lunde	10+
Kortnæbbet gås		Sortgrå ryle		Lille kjove		Tejst	+
Bramgås		Almindelig ryle		Storkjove		Polarlomvie	++
Knortegås		Thorshane		Svartbag		Snespurv	
Ederfugl				Gråmåge	17 ad.		
Kongeederfugl				Ride	30+		
Havlit				Ismåge		Rødben	
				Sølvmåge		Gravand	
				Sabinemåge		Nordlig sule	
				Rosenmåge			
				Havterne	6		

Pattedyrobservationer

Rensdyr		Remmesæl	4	Hvalros		Hvidhval	
Polarræv		Grønlandssæl	4			Finhval	
Isbjørn	1	Ringsæl	2			Vågehval	
		Sæl sp.					

Observationer 11. juli 2008 – Pakisen mod Bellsund

Sejlads sydpå fra pakisen mod Bellsund (efter kl. 17 – obs på broen til kl. 23):

Mallemuk 30, Ederfugl 1 hun, Alm. Kjove 2, Ride 3, Polarlomvie 32, Lunde 3, Søkonge 1330, Tejst 4, Remmesæl 1.

Lørdag den 12. juli 2008 – Ingeborg fjellet ved Bellsund/Van Mijenfjorden

12th July 2008 – Bellsund, Camp Millar (77°44' N / 11°27'E)

Air temperature: 1°C, cold, heavy swell

Vi ankommer til Bellsund om morgenen og ankre op i nærheden af Camp Miller. Her i fjordsystemet ligger blandt andet Sveagruva, hvor der stadig brydes kul. Det ses blandt på, at der konstant ligger et bugserfartøj og hjælper skibene ind og ud af det meget smalle stræde der opstår fordi der midt i indsejlingen ligger en lille ø, Akseløya, der nærmest lukker indsejlingen til at være en meget smal passage.

Efter morgenmaden går vi igen vores vante gang hen til lejderen, vender vores brikker, og iført hele udstyret, vi kan det snart udenad. Varmt tøj, regntøj yderst med redningsvesten, lange støvler, hue og vanter. Vejret synes ikke for godt, men vi kommer da i land og får nogle vidunderlige naturscenerier at se. Her vrir det med fugle og rensdyr. Og ikke mindst blomster. Inger går nærmest med næsen to centimeter over jorden og forsøger både at registrere samtlige arter hun ser, men også artsbestemme dem. På den måde er botanikere ikke anderledes skruet sammen end ornitologer. Dyr og planter skal registreres, og helst tælles og alle skal gerne artsbestemmes, og i vore digitale tider bliver alt dokumenteret på et lille kort i kameraet.

Oplevelserne her var mange. Vi blev delt op i to hold. Det ene gik med Arjen, det var stropeturen, der gik langt ud og siden hen op og følge fjeldskrånningen tilbage. Vi andre fulgte terrænet længere ned og ud mod strandkanten. Men her var rigeligt at se. En Almindelig kjove havde sin rede her og blev temmelig aggressiv da vi nærmede os, så vi måtte hurtigt fortrække. En Bramgås havde placeret sin rede tæt op af sin værste fjende, Gråmågen. Men her levede de tilsyneladende i et fint symbiotisk forhold. Gråmågen beskyttede nemlig Bramgåsen mod angreb fra polarræve. Men til gengæld påkaldte det meget tæt kontakt til sine æg og unger hele tiden. Gråmågen var konstant på vagt, og den mindste uopmærksomhed fra gåsen kunne koste både æg og unger livet. Så længe gåsen blev liggende var der ingen fare og parret kunne ruge i fred for ræve.

Foto: MF

Her var også en masse rensdyr, på fjeldet var der alkefuglene og i de små søer var der Thorshøns og på jorden drøede de små Sortgrå ryler frem og tilbage. En Snespurv viste sin rede og fodrede unger ihærdigt. Ederfugle i vandkanten og en ny art, en Svartbag blev observeret her. Oppe ad fjeldsiderne så vi som andre steder at den Kortnæbbede gås holdt til.

På marken neden for fjeldet lå der spredt rundt adskillige hvalknogler, der var mere end 200 år gamle, så oplevelserne var mange og et betagende landskab dertil. Hvad vi ikke vidste var, eller rettere, vi havde ikke bemærket, at vinden var taget meget til da vi skulle returnere til skibet.

Vi kom ned til strandkanten hvor de tre gummibåde på skift sejlede frem og tilbage for at hente os alle tilbage til skibet. At vinden var taget til kunne ved selvsyn ses søen, der var nu så høje bølger, at mange med god grund blev temmelig bange eller nervøse for turen. Da vi bagefter spurgte de søkyndige fik vi at vide, at bølgerne var omkring 2½ meter høje.

Man tør slet ikke tænke på, hvad der ville være sket, hvis en af båden trillede rundt i de høje bølger. Men vores bådførere sejlede og styrede med en utrolig erfaring og dygtighed. Alle kom vel om bord, og kunne skifte til varmt tørt tøj og sætte sig op i salonen og der få talt om turen inden vi skulle have frokost.

Lunch

Clear vegetable broth with ravioli inlay

Turkey steak 'hungarian style' & mashed potatoes

Chocolate cake

Eftermiddagen og resten af aftenen blev tilbragt enten afslappet i salonen, eller vekslende mellem observationer ude på dækket. Vi sejlede syd på, helt ned til Sørkapp, som vi skal runde, for derefter at stikke op mod nordøst, op til pakisen i Storfjorden mellem Spitsbergen og de to store øer Barentsøya og Edgeøya.

Aftensmaden var et dejligt afbræk i den lange sejlads. Først i morgen tidlig ville vi være fremme ved pakisen.

DINNER

Shrimp Skewer on Advocado Cream

Beef Steak with Spicy Dry Fruit, Broccoli Compote & Basmati Rice

Vegetarian; Stuffed Pepper

Coconut Mousse on Raspberry Sauce

De der blev oppe og holdt udkig, blev begunstiget med en Vågehval, en Grønlandssæl, Mellemkjove og en Storkjove.

Observationer Lørdag den 12. juli 2008 -Bellsund og landgang ved Camp Millar

Sydpå mod Sørkap

Dagens program: Landgang ved Camp Millar nedenfor for Ingeborgfjeldet på nordkysten af Bellesund. I løbet af dagen videre vest for Spitsbergen sydpå mod Sørkap for at gå østpå op mod Edgeøya.

Observationer 12. juli 2008 – Bellesund og landgang ved Camp Millar

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom		Svalbard rype		Almindelig kjove	6 (lys) + 2pull.	Søkonger	+++
Malleuk	25+	Stor præstekrave		Mellemkjove		Lunde	6
Kortnæbbet gås	4	Sortgrå ryle	2	Lille kjove		Tejst	20+
Bramgås	4	Almindelig ryle		Storkjove		Polarlomvie	+++
Knortegås		Thorshane		Svartbag	1 (ad.)	Snespurv	12 + 2pull.
Ederfugl	50+ +25pull.			Gråmåge	20+ ad.		
Kongeederfugl				Ride	++		
Havlit	3			Ismåge		Rødben	
				Sølvmåge		Gravand	
				Sabinemåge		Nordlig sule	
				Rosenmåge			
				Havterne	2		

Pattedyrobservationer

Rensdyr	10	Remmesæl		Hvalros		Hvidhval	
Polarræv		Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn		Ringsæl				Vågehval	
		Sæl sp.					

Observationer 12. juli 2008 – Sydpå mod Sørkap og syd om Spitsbergen

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom		Svalbard rype		Almindelig kjove	3 (lys)	Søkonger	++
Malleuk	++	Stor præstekrave		Mellemkjove		Lunde	15+
Kortnæbbet gås		Sortgrå ryle	6 (træk Ø)	Lille kjove	1	Tejst	+
Bramgås		Almindelig ryle		Storkjove	1	Polarlomvie	++
Knortegås		Thorshane		Svartbag		Snespurv	
Ederfugl	3			Gråmåge	10+		
Kongeederfugl				Ride	++		
Havlit				Ismåge		Rødben	
				Sølvmåge		Gravand	
				Sabinemåge		Nordlig sule	
				Rosenmåge			
				Havterne	5+		

Pattedyrobservationer

Rensdyr		Remmesæl		Hvalros		Hvidhval	
Polarræv		Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn		Ringsæl				Vågehval	1
		Spættet sæl	2				
		Sæl sp.	3				

Søndag den 13. juli 2008 – Edgeøya – zodiaccruise ud for Negerpynten og landgang i Kraussbukta ved Svarttangen

13th July 2008 – Pack Ice (77° 14' N / 22°44' E) & Habenicht Bay (77°33' N / 20°50' E) , Edgeøya

Air temperature: 3°C, sunny, clear

Vi er nu kommet rundt om Sørkap på Spitsbergen og er på vej nordøst op mod Edgeøya, hvor det er planen, at vi skal i land på Halmåneøya for især at se fortidsminder fra hvalros og isbjørnejagt i perioden det 1600-1700 århundrede.

Under morgenmaden observeres der en svømmende Hvalros. Efter morgenmaden sejler vi videre og Robin fortæller lidt om netop Halvmåneøya. På vejen mod øen observeres der ved 9-tiden tre Hvalrosser, hvoraf den ene lå på en isflage meget tæt på vores kurs. Kaptajnen stopper op så vi får mulighed for nogle gode billeder. Denne hvalros har tilsyneladende fået brækket den ene stødtand af.

Efter endt fotografering fortsætter vi kursen mod øen, hvor det er planen enten at gå i land, eller hvis der er for meget is at cruise rundt i isen, men kl.10.10 på position 77°12'N / 22°53'Ø må vi vende om på grund af for tyk pakis. Der bliver derfor ikke landgang på Halvmåneøya. I stedet sejler vi tilbage hvor vi observerede hvalrosserne og vil forsøge at sætte Zodiacerne i vandet og så cruise rundt i isen og se på Hvalrossen – og måske finde flere.

Fra dækket observeres der til stadighed og kl. 10.30 kommer Jesper S. ind og rapportere 2 Mellemkjover og 3 Storkjover. Der bliver i øvrigt observeret både hvaler og flere Almindelig kjover under sejlturen her til morgen, og efter Hvalrossen på isen bliver der ivrig aktivitet på dækket. Vejret bliver også bedre. Næsten ingen vind og til tider synes solen at ville hilse på os.

Klokken ca. 11.45 sættes de første Zodiac i vandet på 77°13'N / 22°42'Ø – vi var dog nødt til at udsætte turen en lille time på grund af reparation af den af de 7 gummibåde, men nu kom vi alle ud på vandet, der nu er spejlblankt. Lyset var væsentligt bedre og solen begyndte at komme mere og mere frem. Vi cruisede rundt i næsten to timer. Vi så både Polarlomvier og Tejster på vandet, flyvende lavt hen over os, flyve i små og store grupper på langs og på tværs af den enkelte båds sejltrening. Det var meget smukt og næsten romantisk med det spejlblanke hav, større og mindre isskoser, fuglene og stemningen. Til tider andægtig. Ja, hvis det ikke lige var for bådføreren i den båd Britt og Per sad i – det var Franco, vores bartender. Han havde et ualmindeligt stort ordforråd på engelsk og fortalte vidt og bredt om næsten alt muligt i relation til naturen her. Det var meget underholdende. Han udlod også en gratis drink til den der først så en sæl. Tiden i vandet, i gummibådene var os forundt og vidunderlig smuk. Vi fik set de fleste alkefugle i store og små flokke flyvende lavt hen over vandspejlet, liggende i store flokke på vandet, vi så dem kaste sig ned når de lagde an til landing og vi så dem gå på vandet indtil vingerne fik tilstrækkelig med luft til at de kunne bære. Rider, Gråmåger, Kjover, de var der alle sammen – og Hvalrossen, og Tejsten, og stilheden. Faktisk blev der set alle fire Kjovearter på dette cruise med gummibådene: Almindelig, Mellem, Lille og Stor kjove. Det var det eneste sted under hele turen, hvor Lille kjove blev set. Bortset fra gummibådens sagte tøffen når bådføreren ikke gav den for meget gas, er denne vidunderlige stilhed – der på en gang omfavner os og samtidig giver naturen sit helt eget billede, med til at forstærke indtrykket af vildmarken. Lyset synes anderledes og dog er det solskin, men stilheden gør solskinnets smukkere. Så kløves billedet af en Mallemuk, der på stive vinger kommer forbi og straks er væk igen.

To af gummibådene nåede helt ind under Negerpynten. Der viste sig her at være et enormt fuglefjeld, som strakte sig over mange hundrede meter hen over fjeldet. Der var utroligt mange Polarlomvier på hylderne og ind imellem også Tejst og Rider. Oven over selve fuglefjeldet var der med passende mellemrum par af Gråmåger, som levede godt af fuglene og deres unger på fjeldet. Der blev umiddelbart talt 7 par.

Efter knap to timer i gummibåd på det arktiske hav syd for Edgeøya, er vi fyldt op af sanseindtryk, sanseindtryk der dog brat rives i stykker af den materielle verden som kræver vores tilstedeværelse på moderskibet, der hvor frokosten venter.

Lunch

Cream of Cauliflower Soup

Nasi Goring

Blueberry Muffin

Det skulle snart vise sig, at det blev en begivenhedsrig frokost. Den blev serveret ca. 13.30, men allerede kl. ca. 14.00 blev der observeret en ny Hvalros på en isflage. Kaptajnen standsede omgående skibets motor og alle fløj op af deres stole, væk fra maden og enten over til vinduerne eller ud på dækket eller op på broen hos kaptajnen og hans folk, alle for at iagttage eller – og samtidig fotografere denne Hvalros, der lå meget smukt på isflagen, udstyret med begge sine stødtænder, og nærmest gjorde sig til for os. Tilbage til frokosten, for som vores hovmester Allan sagde over højtaleren, *"hvis nogen er interesseret i frokost serveres den nu !"* men ak, der gik ikke lang tid før der blev observeret først en Almindelig kjoje og dernæst to Mellemkjøve og sidst men ikke mindst, en Ismåge samtidig med de to Mellemkjøve. Hvilket fantastisk syn. – og så lige endnu en Hvalros på isen, dog lidt længere ude. Den noterede vi og sejlede så videre mod vores mål.

Frokosten blev helt naturligt indtaget i flere små portioner. Først ved tre – halvfire tiden blev der opbrud i salonen og der blev ryddet af bordene af personalet.

Resten af eftermiddagen går med hygge og observationer. Skibet lægger nu kursen over mod Kraussbugten på vestsiden af Edgeøya, hvor det er planen at vi skal gå i land efter aftensmaden.

Dinner

Greek Salad

Roasted Perch on Creamy Cole with Potato Rosti

Vegetarian; Rosti Burger

Peach Melba

Efter middagen sidder de fleste af os nyder det gode måltid, nyder bare at sidde og se på den storslåede natur. Men så pludselig bliver den storslåede natur med et til en barsk virkelighed. I forbindelse med nedfiring af gummibådene sker det, at et af besætningsmedlemmerne bliver kaste ud af gummibåden. Og selv om vi ligger stille er afdriften så stor, at alle på bagbords side pludselig får øje på et menneske der ligger og plasker i vandet. Nej – det er ikke en redningsøvelse men den barske virkelighed. Vores store og altid smilende chilener er faldet over bord i det arktiske iskolde vand. Under normale

omstændigheder kan et menneske højst overleve 4 minutter i det kolde vand. En af guiderne var meget hurtig til at sejle ud til ham – der allerede var drevet langt væk – og forsøgte at få halet ham indenbords. Guiden var spinkel og chileneren var stor, så det var ikke så enkelt at få ham op i gummibåden. Der gik faktisk over otte minutter før end han kom op – dobbelt så lang tid som hvad der siges at være realistisk for overlevelse. Dramaet fortsatte og vores ekspeditionsleder forsøgte at komme til undsætning, men hans motor satte ud.

Alt synes at mislykkes – undtagen at få ham op på skibet, hvor skibslægen var blevet hidkaldt over skibets højttalere. Hurtigt blev den arme mand ført ned under til et varmt bad, formentlig også noget hjertestimulerende og tørt tøj. Det hørtes på dækket, at han ikke var længere "væk" end at han bandede over sin egen "klodsethed" med at falde i vandet. – og næste morgen var han på pletten til stor glæde for hele skibet.

Det var derfor også med blandede følelser at vi næste gang gik i bådene for at blive sejlet ind til land. Da Robin annoncerede at der ikke ville blive lavet om på planen, var det nok også – set lidt i bakspejlet – den rigtige løsning. Så på med tøjet, støvlerne, redningsvesten, vende brikken og ned i båden.

Inde på land kunne vi, der kom med en af de sidste både se, hvordan alle de røde redningsveste lå oppe på stranden og signalerede til os. Det er her, kom bare nærmere. Vi var ankommet til Kraussbukta ved Svarttangen. Klokken var næsten otte om aftenen og naturens egen rytme begyndte at vise sig. Det bliver stille hen i mod midnat. Samtidig lå der en masse skyer der dækkede hele horisonten, men aller bagest, langt ude over fjeldene på den anden side kunne man netop svagt ane solskinnen. Et sært landskab – men frodigt. Her var en fauna så rig, at mange gik med næsen dybt begravet i den arktiske floras smukke blomsterflor. Inger fik igen travlt og sammen med Birgitte gik jagten ind på nye arter. En de smukkere her var dog arktisk valmue – i hvid variant, ikke meget højere end ti centimeter. Men lidenhed gør skøn siges der. Og det kan ikke passe bedre end her oppe, nogle få hundrede kilometer fra Nordpolen. Et billede af Peter viser en mand dybt koncentreret om at forevige den arktiske valmue.

I den nærliggende sø sås en Rød-strubet lom, og igen en masse gamle hval-knogler. I en lavning som strakte sig ud til kysten var der en mindre sø. Her blev der observeret 3 Rødstrubede lommer og en meget stor flok Kortnæbbede gæs. Gæssene blev tydeligvis urolige, da de så os. De begyndte straks at samles i en tæt flok, som næsten på kommando begyndte at vandre over tundraen ned mod

kysten og i sikkerhed på stor afstand fra fredsforstyrrelserne. Flokken blev efterhånden så urolig, at de forreste fugle gav sig til at løbe, hvor ved flokken blev mere spredt og vi kunne vurdere, at der sikkert var mere end 250 fugle. Rundt omkring i tundraen havde flere Sortgrå rylere travlt med at søge føde. På vej tilbage til skibet fløj en lille flok på 4 Havlit over hovedet på passagererne i den ene gummibåd. Tilbage på skibet, klokken er over midnat – det har været en lang dag.

Observationer Søndag den 13. juli 2008 - Pakisen syd for Edgeøya, Landgang ved Habenichtbugten på Edgeøya

Dagens program: Oprindeligt planlagt landgang på Halvmåneøya øst for sydspidsen af Edgeøya. Svær gammel pakis hindrede sejlads mod øst ved 77.13°N, 22.52°Ø og landgang på Halvmåneøya aflyst. I stedet cruise i Zodiacs i pakisen syd for Negerpynten, Edgeøya. Om aftenen landgang Habenichtbugten på Svarttangen, Edgeøya.

Observationer 13. juli 2008 – Pakisen syd for Edgeøya, cruise i Zodiacs

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom	1 (træk)	Svalbard rype		Almindelig kjove	4 (lys)	Søkonge	+
Mallermuk	++	Stor præstekrave		Mellemkjove (2 lyse ad. + 2 3k)	4 (lys)	Lunde	2
Kortnæbbet gås		Sortgrå ryle		Lille kjove (set af enkelte)	3 ad.	Tejst	++
Bramgås		Almindelig ryle		Storkjove	3	Polarlomvie	+++
Knortegås		Thorshane		Svartbag		Snespurv	7
Ederfugl	20			Gråmåge	+		
Kongeederfugl				Ride	+++		
Havlit				Ismåge	2 ad.	Rødben	
				Sølvmåge		Gravand	
				Sabinemåge		Nordlig sule	
				Rosenmåge			
				Havterne	4		

Pattedyrobservationer

Rensdyr		Remmesæl	1	Hvalros	7 + 8	Hvidhval	
Polarræv		Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn		Ringsæl	2			Vågehval	
		Sæl sp.	1			Hval sp. (Vågehval?)	1

Observationer 13. juli 2008 – Landgang ved Habenichtbugten på Edgeøya (aften)

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom	3	Svalbard rype		Almindelig kjove	2 (lys)	Søkonge	1
Mallermuk	+	Stor præstekrave		Mellemkjove	4 (lys)	Lunde	
Kortnæbbet gås	250+	Sortgrå ryle	10	Lille kjove		Tejst	6
Bramgås	2 ad +6 pull.	Almindelig ryle		Storkjove		Polarlomvie	5
Knortegås		Thorshane		Svartbag		Snespurv	2
Ederfugl	38			Gråmåge		Lomvie	1
Kongeederfugl				Ride	++		
Havlit	4			Ismåge		Rødben	
				Sølvmåge		Gravand	
				Sabinemåge		Nordlig sule	
				Rosenmåge			
				Havterne			

Pattedyrobservationer

Rensdyr		Remmesæl		Hvalros		Hvidhval	
Polarræv		Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn		Ringsæl				Vågehval	
		Sæl sp.					

Mandag den 14. juli 2008 – Agardhbukta, Østspitsbergen og Pakisen ud for Dolomittenset, nordvest Edgeøya syd for Kapp Lee**14th July 2008 – Kapp Lee (78°06' N / 20°35'E), Edgeøya**

Air temperature: 7°C, cloudy, sunny in the afternoon

Imens vi har sovet, har mandskabet sejlet os op til Agardhfjeldet på den østlige side af Spitsbergen. Vi skal i land her, inde i Agardhbugten. Endnu et område hvor vi ikke har været, endnu et nyt landskab. Selv om vi var nødt til at sejle hele vejen syd om Spitsbergen for at komme op til Barentsøya, har det under hele turen været nogle fantastiske oplevelser. Og selv om fjeldene umiddelbart ligner hinanden, så er hvert et sted vi har været i land været forskellig, og hver gang vi har sejlet i pakisen har det været i nye omgivelser, nye kyster at se ind på, nye udfordringer. Alt er forskellig, alt er ens og alligevel anderledes.

Inden afgang med gummibådene blev der observeret et kæmpe træk mod nord af Ederfugle langs med kysten. Det blev vurderet at der sikkert var mindst 2.500 fugle, både hunner og hanner. Ind imellem fik vi øje på nogle Kongeederfugle, men de var langt væk. Heldigvis slog et par af flokkene sig ned i bugten omkring skibet, og her var der lejlighed til at studere den smukke Kongeederfugl lidt bedre mellem de mange almindelige Ederfugle. Der var vel godt 40 han Kongeederfugle i flokken, både 2K fugle og adulte fugle. Desuden var der mindst 4 hunner i flokken.

Og her til morgen skulle vi så i land på dette øde sted. Vi skal de sædvanlige rutiner igennem før end vi sidder i bådene. Redningsvest yderst, de lange støvler, vende brikken og ned ad lejderen.

På vej mod land bliver der observeret en gruppe på ca. ti af den skønne og smukke Kongeederfugl. Det er første gang vi ser den på turen, men desværre var det ikke alle der fik den at se. Inde på land får vi først et lille foredrag om geologien her på stedet. Derefter blev vi igen delt op i to grupper. Den ene ville følge et spor inde langs med fjeldet og forsøge at gå op i dalen og komme ned fra den anden side. Den anden gruppe skulle følge stranden og mere eller mindre gå den samme vej tilbage.

Denne strand var anderledes end de forrige vi havde været i land på. For det første var der langt ind til fjeldene og det gav en meget bred strandflade, som samtidig blev gennemskåret flere steder af vandløb fra smeltevand inde fra fjeldene. Det dannede næsten et deltalignende landskab. For det andet var denne strand gold at se på ved første indtryk, der var ikke fuglefjeld ovenfor og derfor heller ikke noget guano, dvs. fugle-ekskremitter der kunne gøde jorden. Men selvfølgelig var der blomster.

Et stykke oppe på stranden stod der en hytte. Herfra tog vi vores udgangspunkt for vandreturene.

Det skulle siden vise sig at være overordentligt svært og tungt at gå i. Flere steder var vi ved at miste støvler der sad fast i mudderet, og Mogens var naturlig nok nervøs for sit kameraudstyr. Faldt han i det våde dynd og tabte kameraet, var det slut med både objektiv og hus. Men han klarede det, selv om det ikke gav den store fuglemæssige oplevelse.

På vejen så vi blandt et forholdsvis friskt bjørnespor – det synes meget stort og vi så os nervøst omkring og tænkte – hvad nu hvis der pludselig kom en bjørn gående imod os, eller bare rejste sig fra sit skjul, som vi ikke havde opdaget. Hvad nu hvis ! – men det gjorde der ikke.

Til gengæld var der mange smukke blomster, så Inge og Birgitte, ja og alle os andre for dens sags skyld også, fik nok at se på, fotografere, dokumentere og bestemme.

Selv om der var meget vand fra smeltevandet, var det et sært landskab. Lige som mange af de andre steder hvor vi har været i land, finder vi også her rester af gamle hvalknogler. Knogler der må have ligget her i flere hundrede år. En af dem, det lignede resterne af en

ryghvirvel, var overgroet af de skønneste Saxifragaarter. Og når vi ved hvor langsom naturen er om at dannes på disse breddegarder, så må knoglen have ligget der i mange år. I mudderet var der også tydelige spor af gæs, der havde gået her for nylig. Det var varmt at gå her, så inden længe var der flere der tog noget af tøjet af og især Hanne var heldig med behørig hjælp fra sin mand Svend, der hev og sled. Mogens mente at det måtte kommenteres og vores guide Jordi fandt det åbenbart morsomt, han gik i hvert fald derfra grinende over hele hovedet.

Hvis det ikke var for al det vand der strømmede ned fra fjeldene, ville man komme til at tænke på en arktisk ørken. Så gold var der her på dette sted. Den anden gruppe, der vandrede højere oppe og gik lidt ind i landet fandt en del fossiler.

Tilbage ved hytten og gummibådene – og snart var vi på vej ud til skibet. Men, det viste sig, at vejret skiftede lynhurtigt og en tågebanke væltede ud over vandet. Det gjorde det umuligt for de sidste gummibåde at se selve skibet, hvorfor de måtte bruge kompas sammen med instrukser fra broen på skibet, hvor kaptajnen hjalp til med at give koordinater og kompasretning. Snart fandt de også skibet og kom ombord. Her ventede der en dejlig frokost, og bag efter et par timers afslapning i salonen.

Lunch

Chicken consome 'celestine'

Spaghetti 'liguria'

Spaghetti with dried tomatoes, anchovies & capers

Apple crumble

Da klokken var omkring tre om eftermiddagen, havde vi flyttet os øst på for at finde pakisen ved Kapp Lee, ved indsejlingen til Freemansundet, nord for og mellem Egdeøya og Barentsøya og igen for at spejde efter Isbjørne. Det varede heller ikke længe før end den første Isbjørn blev observeret gående ude på isen. Snart efter var vi midt i pakisen, kaptajnen stoppede motorerne og lod skibet drive i isen. Yes – nu var der dømt vildmark i stor stil. Vi så nu flere isbjørne rundt om skibet. Selv om de var langt fra, havde vi nogle fantastiske oplevelser.

Foto:MF

En bjørn fandt at vi ikke var værd at samle på, og gik langsomt væk fra os, hen mod et åbent stykke vand. Hele tiden vejrede den med næsen i luften. Stoppede op, for så at fortsætte væk fra os. Helt henne ved iskanten gik den et stykke, så stoppede den op, kiggede over mod skibet, kiggede ned mod vandet og vendte til slut ryggen til vandet og gik baglæns ned i vandet. Så var den jo også sikker på at kunne holde øje med os når den gik i vandet. Herefter svømmede den over mod den næste tange af is og forsvandt langsomt for vores øjne. Troede vi.

Foto:MF

Nej den forsvandt ind i mellem på grund af isskruninger. Da vi igen fandt den, var den på vej hen mod tre eller fire store hvalrosser, der lå og sov – tilsyneladende. Spørgsmålstegnet stod malet i vores ansigter. Hvad ville der ske. Ville den gå til angreb. Men nej, isbjørnen studerede nøje hvalrosserne idet den langsomt og majestætisk gik forbi dem og forsvandt i den hvide isørken. – se billedet på omslaget.

En voksen hvalros er som oftest en alt for stor og mægtig kød-klump at give sig i lag med. De store hjørnetænder kan anrette store skader på en bjørn hvis den kommer for tæt på.

Klokken var blevet fem om eftermiddagen, og Robin annoncerede nu en cruise rundt i isen i håb om at finde både Isbjørne og Hvalrosser. Vi fik klædt om igen – på med alt tøjet, den obligatoriske redningsvest og huske at vende sin brik. Vi ville ikke komme i land, vi skulle blot sejle rundt mellem ismasserne. Det kunne derfor gået blive en kold tur, så ekstra varmt tøj ville være godt.

Alle syv gummibåde blev sat i vandet. Det var igen en helt vidunderlig oplevelse. Vandet lå spejlblankt, stille og uden en eneste krusning. Solen skinnede til os fra en isblå himmel. Vi

sejlede rundt og opdagede flere flokke af hvalrosser. Alle liggende på ryggen eller på siden på isen og hvile sig. Tre af dem kom vi sæt på i gummibådene, at vi kunne høre dem, både deres ræben og dybe vejtrækning. Vi kunne se ind i deres øjne, disse små øjne i et kæmpe stort hoved med de store hjørnetænder. Det var et fantastisk syn, og det synes ikke som om hvalrosserne var det mindste nervøse ved vores nærvær. Vi kunne se, at de så på os – men hvad de tænkte må stå hen i det uvisse.

På vej tilbage, efter et par timers sejlen rundt i pakisen. Fik den ene af gummibådene motorstop, vist nok på grund af for lidt brændstof (det synes utænkeligt ikke at sikre nok brændstof inden de sætter dem i vandet). I hvert fald måtte den bugseres tilbage til skibet af os andre, så vi lignede en hel armada af gummibåde hen over det spejlblanke hav, med is, der ind i mellem spærrede os vejen, hvorfor de dygtige bådfører måtte arbejde med isen og bådene for at bane vej, for at knække isen og lave passage til os alle sammen. Til sidst var vi fremme. Antarctic Dream lå så smukt i det spejlblanke vand, solen skinnede og med isen i baggrunden. Lige til et postkort.

Vi kom ombord og fik vendt vore brikker, klædt om og samledes alle i salonen. Klokken var efterhånden blevet otte om aftenen og det var tid til aftensmaden.

Dinner

Smoked salmon with Horse Radish Cream

Rack of Lamb, Thyme Jus, Brussel Sprouts & Olive Potatoes

Vegetarian; Cous Cous Pate

Mango Yoghurt Terrine

Efter en herlig aftensmad sad vi længe i salonen og bare nød udsigten, småsnakkede, så hinandens helt utrolige flotte billeder. Skibets kaptajn og Robin havde besluttet, at vi skulle blive i drivisen natten over. Det var en skøn nat.

I løbet af aftenen blev der observeret endnu flere Isbjørne rundt omkring i isen. Det var igen vores ihærdige udkiksposter på dækket, bl.a. Lars, Jesper S., Henning, Jan og Poul Erik, som først spottede bjørnene. Nogle kunne kun ses med teleskop, men de var der – i hver sin retning, i alt blev der set 6 voksne og 2 unge Isbjørne i dette område. De to unger var halvstore og ca. 2 år gamle og fulgte deres mor gennem isen.

Observationer Mandag den 14. juli 2008 - Agardhbugten på Østspitsbergen med landgang. Pakisen ved Kapp Lee, nordvest Edgeøya

Dagens program: Efter morgenmad landgang på nordkysten af Agardhbugten på østkysten af Spitsbergen. Om eftermiddagen planlagt landgang på Dolomittenæsset på nordvestspidsen af Edgeøya, men svær, gammel pakis forhindrede endnu engang landgang. I stedet cruise i Zodiacs i pakisen ud for Kapp Lee sydvest for Freemansundet. Natten til 15. juli lå vi stille i pakisen.

Observationer 14. juli 2008 – Agardhbugten på Østspitsbergen med landgang

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom	1	Svalbard rype		Almindelig kjove		Søkonge	+
Mallemuk	+	Stor præstekrave		Mellemkjove	1 (lys)	Lunde	+
Kortnæbbet gås	9 (træk)	Sortgrå ryle	2	Lille kjove		Tejst	+
Bramgås	2	Almindelig ryle		Storkjove		Polarlomvie	++
Knortegås		Thorshane		Svartbag		Snespurv	1
Ederfugl	2.500+ (træk N)			Gråmåge	3 ad.		
Kongeederfugl	40+ ♂ (2K+ad.) 4+ ♀			Ride			

Havlit				Ismåge	1	Rødben	
				Sølvmåge		Gravand	
				Sabinemåge		Nordlig sule	
				Rosenmåge			
				Havterne	1		

Pattedyrobservationer

Rensdyr	3	Remmesæl		Hvalros		Hvidhval	
Polarræv		Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn		Ringsæl				Vågehval	
		Sæl sp.					

Sejlads Agardhbugten til Kapp Lee:

Mallemuk 17, Gråmåge 1 ad, Ride 1 ad, Polarlomvie 23, Søkonger 60, Tejst 3

Ringsæl 1, Sæl sp. 2

Observationer 14. juli 2008 – Pakisen ved Kapp Lee, nordvest Edgeøya + cruise i Zodiacs

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom		Svalbard rype		Almindelig kjove	3 (lys)	Søkonger	+
Mallemuk	100+	Stor præstekrave		Mellemkjove	2	Lunde	+
Kortnæbbet gås	2 (træk)	Sortgrå ryle		Lille kjove		Tejst	+
Bramgås		Almindelig ryle		Storkjove		Polarlomvie	++
Knortegås		Thorshane	5 (træk)	Svartbag		Snespurv	
Ederfugl				Gråmåge	+		
Kongeederfugl				Ride	++		
Havlit				Ismåge	10 ad.	Rødben	
				Sølvmåge		Gravand	
				Sabinemåge		Nordlig sule	
				Rosenmåge			
				Havterne	2		

Pattedyrobservationer

Rensdyr		Remmesæl	1	Hvalros	15	Hvidhval	
Polarræv		Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn	6 + 2 (♀+2årig)	Ringsæl	5			Vågehval	
		Spættet sæl	2				

Foto: PEØ

Tirsdag den 15. juli 2008 – Pakisen i Storfjorden

15th July 2008 – Pack Ice (78°02' N/20°30' E) sailing from Edgeoya to Hornsund

Air temperature: 3°C, foggy in the morning and “sunny” in the afternoon

Efter en stille nat her i pakisen, hvor vi sammen med isen har drevet flere sømil, står vi op til endnu en spændende dag. Desværre har vejret skiftet igen, og der er tåge og dis, og ikke den samme flotte himmel som i går. Efter morgenmaden går vi dog alligevel i bådene og sejler rundt mellem pakisen og spejder efter både Isbjørne og Hvalrosser. Det bliver ikke til så meget. Nogle hvalrosser langt ude og en, ja endnu en Ismåge, men ellers ikke meget. En enkelt af bådene havde dog den dejlige oplevelse, at se en svømmende Remmesæl tæt på gummibåden.

Et par glade drenge,
fotograferet af Poul
Erik

Nogle af deltagerne var blevet tilbage på skibet og Poul Erik og Steffen var på brovingen ved kommandobroen med teleskoperne, for at hjælpe besætningen med at lede efter eventuelle Isbjørne. Det lykkedes langt borte at genfinde hunnen med de to unger fra aftenen før, men de luntede desværre væk, inden gummibådene kunne dirigeres ud i nærheden af dem.

Da vejret og sigtbarheden blev dårligere sejlede vi alle tilbage til skibet, hvor vi kom om bord og fik frokost.

Lunch

Lentil Soup

Roasted Pork, Vegetables & Mashed Potatoes

Eclair

Efter frokost skulle vi ud på en længere sejltur, idet vi efter planen gerne skulle nå syd om Sørkapp og op til Hornsund næste morgen.

Eftermiddagen gik med at slappe af i salonen, eller gå ned på nederste dæk og høre på Arian, der gav et foredrag med skønne billeder af Bramgåsen. Foredraget havde titlen: "*The private life of the the Barnacle Goose*". Steffen har oversat dette foredrag, og det kan læses bagest i rapporten

En 47 års bryllupsdag var
der god tid til at fejre.
Tillykke til Lena og Karsten

Det sluttede netop som Alan annoncerede cocktail"party". Op i salonen og få en god drink, slappe af, læse, snakke, lade sine øjne vandre horisonten rundt ude på det store hav. Karsten og Lena

Vi havde ca. 12 timers sejllads til Hornsund.

Dinner

Shrimp in Tempura on Spicy Vegetables

Grilled Chicken Breast on a Spinach Bed, Wild Rice
& Pepper Sauce

Vegetarian; Spinach Lasagne

Ice Cream Stuffed Pancakes

Efter aftensmaden var det igen ren afslapning, observationer fra dækket, snakke sammen, se billeder, nogle spillede kort, og andre helgarderede sig med et par søsyge tabletter.

Observationer Tirsdag den 15. juli 2008 - Pakisen ved Kapp Lee, nordvest Edgeøya
Sydpå mod Sørkap og syd om Spitsbergen

Dagens program: Drev i løbet af natten i pakisen ca. 2 sømil (ca. 3,7 km) mod SV. Cruise i Zodiacs i pakisen om formiddagen. Eftermiddag og aften SV mod Sørkap og syd om Spitsbergen mod Hornsund.

Observationer 15. juli 2008 – Pakisen ved Kapp Lee, nordvest Edgeøya

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom		Svalbard rype		Almindelig kjove	1 (lys)	Søkonger	+
Mallemuk	++	Stor præstekrave		Mellemkjove		Lunde	+
Kortnæbbet gås	4 (træk)	Sortgrå ryle		Lille kjove		Tejst	+
Bramgås		Almindelig ryle		Storkjove	1	Polarlomvie	++
Knortegås		Thorshane		Svartbag		Snespurv	
Ederfugl				Gråmåge	+		
Kongeederfugl				Ride	30+		
Havlit				Ismåge	4 ad.	Rødben	
				Sølvmåge		Gravand	
				Sabinemåge		Nordlig sule	
				Rosenmåge			
				Havterne	1		

Pattedyrobservationer

Rensdyr		Remmesæl	2	Hvalros	7	Hvidhval	
Polarræv		Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn (samme fra i går)	1 + 2 (♀+2årig)	Ringsæl	5			Vågehval	
		Sæl sp.	2				

Observationer 15. juli 2008 – Sydpå mod Sørkap og syd om Spitsbergen

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom		Svalbard rype		Almindelig kjove	2 (lys)	Søkonger	+
Mallemuk	++	Stor præstekrave		Mellemkjove		Lunde	+
Kortnæbbet gås	7 (træk)	Sortgrå ryle		Lille kjove		Tejst	+
Bramgås		Almindelig ryle		Storkjove		Polarlomvie	+
Knortegås		Thorshane		Svartbag		Snespurv	
Ederfugl				Gråmåge	+		
Kongeederfugl				Ride	+		
Havlit				Ismåge		Rødben	
				Sølvmåge		Gravand	
				Sabinemåge		Nordlig sule	
				Rosenmåge			
				Havterne			

Pattedyrobservationer

Rensdyr		Remmesæl		Hvalros		Hvidhval	
Polarræv		Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn		Ringsæl				Vågehval	
		Sæl sp.					

Onsdag den 16. juli 2008 – Hornsund

16th July 2008 – Gnålodden (77°00' N / 15°54' E), Hornsund

& Gåshamna = Goose bay (76°57' N / 15°52' E), Hornsund

Air temperature: 9°C, sunny and windy in the morning, overcast in the evening

I nattens løb er vi sejlet syd om Spitsbergen, har rundet Sørkapp, er nu på vej ind i den sydligste af de store fjordsystemer der findes på vestsiden af Spitsbergen. Hornsund.

Vi blev aftenen i forvejen briefet om, at vi skulle forberede os på en tidlig morgenmad så vi kunne være klar til at gå i Bådene kl.9.

Vi vågnede op til et spektakulært syn. Først skyet med sol ind i mellem, så skiftende til overskyet, hvor tunge skyer hænger over fjeldene, der med deres sorte tinder i kontrast til den hvide sne på siderne og isbræerne giver hele sceneriet et dramatisk udseende. Snart er vi igen på vej til en ny kyst. For os er det jo som at betræde nyt land. Men her, som de fleste andre steder vi har været i land, er kysten og strandkanten smal. Fjeldene står næsten ned til vandet, og her ruger mange Lomvier og Rider. De er alle vegne og det er naturligvis med til at gøre stedet meget frodigt. I strandkanten ligger der på dette sted mange store klipper, som er med til at give området karakter.

På vej i land med gummibådene bliver turens første, men desværre også eneste Lysbugede knortegæs observeret. 4 fugle bliver set trækkende mod nord fra en enkelt af bådene. På vandet lå også en del Ederfugle.

En Storkjove bliver spottet, i færd med at jage en flok på omtrent 30 Bramgæs, der ihærdigt forsøger at beskytte deres unger. Efter flere forgæves forsøg opgiver Storkjoven og gæssene haster ned mod vandet. Andre var så heldige, at en polarræv nærmest løb dem over ende. Den stoppede op kun en halv meter fra hvor de stod før den forsvandt ind i sin fjeldverden, på evig jagt efter føde.

Guiderne have anbragt sig på strategiske steder for at sikre det område hvor vi kunne vandre uden risiko for at støde på en Isbjørn. I fjorden lå også et andet ekspeditionsskib, og vi kunne se deres sorte gummibåde sejler forbi det sted vi var gået i land, og fortsætte længere ind i fjorden.

Tilbage på skibet får vi arrangeret at alle kommer ud på dækket iført redningsveste, så vi kan tage et stort gruppebillede. Vi får lægen, Helmut til at være vores fotograf, og snart efter har vi et fantastisk godt billede af alle DOF-turens deltagere, med fjeldet i baggrunden. Bagefter gik Helmut op lige under broen, hvorfra han også fik taget et godt billede. Og så var det tid til frokost alt i mens skibet sejler dybere ind i fjordsystemet.

Lunch

Cream of tomato soup

Beef ragöut "stroganoff" pasta

Vegetarian option: vegetable tower

Lemon – strawberry cake

Klokken halv tre er vi igen på vej til land. Vi er kommet til Gåsebugten, hvor vi finder resterne af en fangerhytte. Stranden her er modsat i morges bred og flad og dækker et stort område. Et sted har permafrosten dannet konturer på stranden ved at arbejde sten op fra undergrunden i forskellige mønstre. De såkaldte polygoner. Det ser fantastisk ud, som om nogen har lagt stenen efter størrelse.

Efter et kort ophold er vi tilbage på skibet, der nu sætter kursen ind i fjorden mod Chomjakov's bræen, hvor vi ankrede op. Da skibets motor stoppede sænkede der sig en

sær stemning over landskabet. Klokken var vel hen ad fem om eftermiddagen og her, helt inde ved bræen var der helt stille. Ingen vind, overskyet men ikke koldt.

Vores hovmester Allan og hans folk var begyndt at tilberede barbecue på dækket. Inde i salonen havde de anrettet borde med mange forskellige slags salater, bagte kartofler og brød. Ude på dækket stod mandskabet og grillede det kød vi valgte ud, der var både kylling og lam og pølser. Arrangementet var en overraskelse fra skibet.

Surprise Dinner
Wait for announcements regarding this evening's dining
(dress casual and put on your dancing boots!)

Så der var naturligvis også fri vin til maden. Det var en herlig aften, og en sjov oplevelse, at stå der i den arktiske sommer, iført varmt tøj på dækket med udsigt til fjeldtoppe, gletsjere, - og være til grillparty.

Det meste af mandskabet havde også fået fri og spiste sammen med os andre. Det var meget hyggeligt, og mellem borde og stole blev der sågar også danset

Men alting har en ende og festen ebbede så sagte ud. Der blev ryddet op og snart lignede skibet sig selv igen. Ankeret blev hevet op og skibet bevægede sig småt rundt og satte kursen ud ad fjorden. Vi troede, at nu var dagen ved at være slut – vi havde igen oplevet meget og forventede sådan set at skulle sidde i ro og mag i salonen og nyde udsigten.

Men pludselig sker det igen. Klokken halv ti, og det er ikke overraskende vores to meget stædige observatører, Henning og Lars, der mener at have set en isbjørn på en lille ø. Der bliver hurtigt givet besked til både Robin og kaptajnen, og før vi aner det, begynder skibet at dreje 180 grader for at starte eftersøgningen. Alles øjne og alle kikkerter blev taget i brug. Vi spejdede men så ingen ting.

Mismodet begyndte at brede sig – havde DOF'erne taget fejl – nej det kunne ikke passe, og så var den der også. Det viste sig at være en hun med to små unger. De var så små at de måtte være fra i år. Hvilket syn. Hun bevægede sig væk fra skibet og var tydeligt misfornøjet med vores tilstedeværelse og forsøgte at bringe sine unger i sikkerhed, væk fra skibet. Vi fik en helt utrolig oplevelse med at iagttage hvordan de to små forsøgte at holde trit med moderen.

Vi så dem svømme og vi så hvordan moderen kravlede op over en iskant, og at den ene af ungerne havde meget svært ved at følge med. Vi kunne se hvordan den stod på bagbenene og næsten menneskeligt rakte forbenene op efter sin moder der allerede var på vej væk. Men hun opdager hurtigt at den ene unge ikke er med og går hurtigt tilbage og får kaldt på den – og det hjælper. Den kommer op på isen til sin moder og den anden unge og hastigt bevæger de sig væk fra os. For ikke at stresse dem beslutter vi at vende skibet og sætte kursen mod fjordmundingen.

Foto: MF

Inde i salonen er stemningen høj og vi genoptager festen alt imens vi sejler forbi dette vidunderlige landskab. Det er forståeligt nok, at hollænderne tilbage i slutningen af 1500 tallet gav stedet navnet Spitsbergen efter med de mange spidse og stejle fjelde.

Observationer Onsdag den 16. juli 2008 - Hornsund og landgang på Gnålodden Hornsund og landgang ved Gåshamna

Dagens program: Efter morgenmad landgang på Gnålodden (øst for Sofiebogen) nedenfor Gnålberget. Efter frokost landgang i Gåshamna. Antarctic Dream sejlede herefter videre ind i Hornsund til Storbræen og Hornbræen. Opankring for natten ud for Chomjakovbræen (Jakobsbræen) og surprise dinner.

Observationer 16. juli 2008 – Hornsund og landgang på Gnålodden

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom		Svalbard rype		Almindelig kjove	1 (lys)	Søkonger	++
Mallebuk	++	Stor præstekrave		Mellemkjove		Lunde	+
Kortnæbbet gås		Sortgrå ryle	1	Lille kjove		Tejst	7+
Bramgås	50+ (10+pull.)	Almindelig ryle		Storkjove	1	Polarlomvie	+++
Knortegås - lysbuget	4 (træk)	Thorshane		Svartbag		Snespurv	++

Ederfugl	47 (31♂ + 16♀)			Gråmåge	27 ad. + 2 pull.		
Kongeederfugl				Ride	+++		
Havlit				Ismåge		Rødben	
				Sølvmåge		Gravand	
				Sabinemåge		Nordlig sule	
				Rosenmåge			
				Havterne	2		

Pattedyrobobservationer

Rensdyr		Remmesæl		Hvalros		Hvidhval	
Polarræv	1	Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn		Ringsæl				Vågehval	
		Sæl sp.	1				

Observationer 16. juli 2008 – Hornsund og landgang ved Gåshamna

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom		Svalbard rype		Almindelig kjove	6 (lys)	Søkonger	+++
Mallermuk		Stor præstekrave		Mellemkjove		Lunde	5
Kortnæbbet gås		Sortgrå ryle		Lille kjove		Tejst	+
Bramgås		Almindelig ryle		Storkjove	1	Polarlomvie	++
Knortegås		Thorshane		Svartbag		Snespurv	2
Ederfugl				Gråmåge	2 ad.		
Kongeederfugl				Ride	+++		
Havlit				Ismåge		Rødben	
				Sølvmåge		Gravand	
				Sabinemåge		Nordlig sule	
				Rosenmåge			
				Havterne	4		

Pattedyrobobservationer

Rensdyr		Remmesæl	1	Hvalros		Hvidhval	
Polarræv		Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn		Ringsæl				Vågehval	
		Sæl sp.					

Observationer 16. juli 2008 – Hornsund sejltur langs gletschere

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom		Svalbard rype		Almindelig kjove	1 (lys)	Søkonger	+++
Mallermuk	++	Stor præstekrave		Mellemkjove		Lunde	2
Kortnæbbet gås		Sortgrå ryle		Lille kjove		Tejst	+
Bramgås		Almindelig ryle		Storkjove	2	Polarlomvie	++
Knortegås		Thorshane		Svartbag		Snespurv	2
Ederfugl				Gråmåge	5 ad.		
Kongeederfugl				Ride	++		
Havlit				Ismåge		Rødben	
				Sølvmåge		Gravand	
				Sabinemåge		Nordlig sule	
				Rosenmåge			
				Havterne	2		

Pattedyrobobservationer

Rensdyr		Remmesæl		Hvalros		Hvidhval	
Polarræv		Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn (♀+2unger fra i år)	3	Ringsæl				Vågehval	
		Sæl sp.					

Torsdag den 17. juli 2008 – Isfjorden med Alkefjeldet og Ymerbugten

17th July 2008 – Isfjord (Alkhorneret), 78°12' N / 13°57' E

& Ymer Bay & Esmark Glacier, 78°57' N / 12°10' E

Air temperature: 6 to 15°C, sunny day!!

I nattens løb er vi sejlet op til den mægtige Isfjord. Dagen er planlagt til dels en zodiaccruise langs med den store Ymergletsjer og en landgang ved Alkehornet. Det var en betagende tur med mange Ederfugle, og selv om vi spejdede ihærdigt fandt vi ingen Kongeederfugle. Inde på land, tæt på gletsjeren kunne vi se nogle få sæler.

Vi sejler i land og tager vores redningsveste af. Landskabet bærer tydelig spor efter gletsjeren der har trukket sig tilbage. I morænelandskabet er der dannet masser af småsøer, og i en af dem ser vi en Thorshane. Her bliver en del stående for at iagttage den nærmere, mens resten fortsætter op på morænebakkerne, hvor de blandt andet ser rede med tre æg i fra en Sortgrå ryle og en halv snes Thorshaner i vandhullerne mellem morænebunkerne. Fra nogle af gummiådene blev der på vej tilbage til skibet observeret Kongeederfugle, både adulte og 2K hanner og hunner. Vi sejler tilbage til skibet og indtager vores frokost.

Lunch

Mushroom-Potato Soup

Chili Con Carne

Almond Cookies

Skibet sejler nu over til Alke fjeldet, og her skal vi i land for sidste gang. Set ude fra vandet er det et frodigt fjeldparti med et karakteristisk "horn" øverst oppe. Heraf navnet Alkehornet. Det er tydeligt at her vrirler det med fugle. Der er et liv i luften og en frodighed skabt blandt andet af den gødning fuglene efterlader sig.

Vi får en smuk eftermiddag med sol og en flot udsigt ud over vandet, hvor vores skib ligger for anker og med kolde fjelde som baggrund. Vi deles igen op i to grupper, hvoraf den ene går opad og lidt ind i fjeldverdenen for at lede efter polarrævens hule. Den anden gruppe vandrer i det flade forland, hvor vegetationen er rig, der med mange små vandløb. På et tidspunkt kommer vi for tæt på et par Almindelig kjover der ruger på reden. Vi opdager det først da de bliver meget aggressive og går til angreb på os. For ikke at forstyrre dem trækker vi væk fra deres område. Vi finder også en Snespurv der fodrer sine unger, og giver gode motiver til kamerafolket. Imens dette sker flyver den ene flok efter den anden af Polarlomvier over hovedet på os.

Oppe på fjeldsiden græsser 20-30 Svalbardrener og nogle af dem har lagt sig på en snefane – det ser godt ud med kontrasterne, og de lader os komme tæt på, de virker meget tillidsfulde. Den Sortgrå ryle finder vi også, og ude langs med strandkanten svæver Mallemukkerne forbi.

Det er tid at sejle ud til skibet igen. Vores sidste landgang på Svalbard er ved at være forbi – den slutter i smukt vejr og med nogle flotte billeder på nethinden.

Om bord får vi eftermiddags kaffe og vi får arrangeret det sådan, at vi sejler ind i Grønfjorden for at se den russiske bosætning, mineby. Den hedder Barentsburg, og er egentlig ikke noget kønt syn. Det er typisk kommunistisk byggestil. Og således slutter turen. Skibet sætter nu kurs mod Longyearbyen, og i mens sætter vi os til rette og skal have den sidste middag

Dinner
Turkey Breast
Pickled Pickles

Puff Pastry on
Lagus Bed with
Grass Sauce
; Vegetables in
f Pastry

Mousse in a
Chocolate Cup

DOF Travel

Klokken er blevet hen ad otte om aftenen, og til vores store overraskelse har vores søde serveringspiger fra Philippinerne skiftet til festtøj. Pigerne har nederdele, hvide skjortebusser og høje hæle. På et spørgsmål om hvad der skal ske, siger en af dem med et stort smil, og med en slet skjult hentydning til de høje hæle: 'We are gonna fall!', og mændene har sorte bukser, hvide

skjorter og slips på. Men også vores hotelmanager, Allan har skiftet til festtøj, og besætningen har deres flotte uniformer på.

På DOF-ture er der tradition for at lederne holder en tale. Denne tur var ingen undtagelse, men den tale de holdt, var til kaptajnen. Om onsdagen, da vi fik taget gruppebilledet, stod kaptajnen oppe på broen og vinkede med begge arme og med et stort smil på ned til os. En af deltagerne var kvik nok til at tage et billede af ham, og det fik vi printet ud nede på Allans kontor, hvorefter alle 49 Dof'ere skrev en hilsen til ham på fotografiet. Dette selvportræt fik han overrakt sammen en tak for alle os for en god tur, for godt sømandskab, for sin spændende. Det vakte naturligvis jubel og mange smil frem fra de øvrige besætningsmedlemmer. Hertil fik han nogle små souvenirs fra turen. Derefter fortsatte talerækken med, at Robin holdt en tale til alle ombord, både os passagerer og besætningen for to pragtfulde uger. Vores uheldige mand der faldt over bord fik certifikat på, at han nu er medlem af Arctic Swimming Club, og dertil en flaske vin fra lægen.

Kokken blev også fremhævet for sine kulinariske udfoldelser under hele turen.

Derefter var det ren uforfalsket hygge resten af aftenen. De sidste øjeblikke, de sidste kig ud i horisonten fra salonens store panoramavinduer, den sidste Mallemuk der følger skibet.

Vi var på vej mod Longyearbyen, hvor vi

ankommer tidligt på natten.

Observationer Torsdag den 17. juli 2008 - Isfjorden, Ymerbugt og landgang ved Esmarkbræen. Isfjorden, landgang ved Alkehornet, Grønnefjord og forbi Barentsburg

Dagens program: Om natten nordpå ind i Isfjorden. Oprindeligt planlagt landgang på nordsiden af isfjorden ved Alkehornet opgivet, da andet skib allerede lå for anker. I stedet ankrede Antarctic Dream op i Ymerbugten, hvor vi gik i land øst for Esmarkbræen. Om eftermiddagen lykkedes landgang på Alkepynten nedenfor Alkehornet. Om aftenen sejlede vi ind i bunden af Grønnefjord på sydsiden af Isfjorden og passerede den russiske bebyggelse og mineby Barentsburg. Tilbage i Longyerbyen kort før midnat.

Observationer 17. juli 2008 – Isfjorden, Ymerbugt og landgang ved Esmarkbræen

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom		Svalbard rype		Almindelig kjove	2 (lys)	Søkonger	+++
Mallemuk	++	Stor præstekrave	2	Mellemkjove		Lunde	20+
Kortnæbbet gås	6 (træk)	Sortgrå ryle	7	Lille kjove		Tejst	++
Bramgås	14 + 6 pull.	Almindelig ryle		Storkjove		Polarlomvie	+++
Knortegås		Thorshane	11	Svartbag	2 ad.	Snespurv	2
Ederfugl	++			Gråmåge	71 ad.		
Kongeederfugl	10+ ♂ 30+ 1K 5+ ♀			Ride	200+		
Havlit	4			Ismåge		Rødben	
				Sølvmåge		Gravand	
				Sabinemåge		Nordlig sule	
				Rosenmåge			
				Havterne	6 + 20+ (koloni)		

Pattedyrobservationer

Rensdyr	12	Remmesæl	4	Hvalros		Hvidhval	
Polarræv		Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn		Spættet sæl				Vågehval	
		Sæl sp.					

Observationer 17. juli 2008 – Isfjorden, landgang ved Alkehornet

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom		Svalbard rype		Almindelig kjove	4 (lys)	Søkonger	++
Mallemuk	200+	Stor præstekrave		Mellemkjove		Lunde	15+
Kortnæbbet gås		Sortgrå ryle	5	Lille kjove		Tejst	++
Bramgås (1 par m 3 pull.)	2+2 +3 pull.	Almindelig ryle		Storkjove		Polarlomvie	+++
Knortegås		Thorshane		Svartbag	.	Snespurv	4 ad +2 1K
Ederfugl	12			Gråmåge	10 + 7 pull. (i 3 par)		
Kongeederfugl	5			Ride	+++		
Havlit				Ismåge		Rødben	
				Sølvmåge		Gravand	
				Sabinemåge		Nordlig sule	
				Rosenmåge			
				Havterne	3		

Pattedyrobservationer

Rensdyr	+45	Remmesæl		Hvalros		Hvidhval	
Polarræv		Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn		Spættet sæl				Vågehval	
		Sæl sp.					

Observationer 17. juli 2008 – Grønnefjord og forbi Barentsburg

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom		Svalbard rype		Almindelig kjove	2 (lys)	Søkonger	++
Mallebuk	++	Stor præstekrave		Mellemkjove		Lunde	+
Kortnæbbet gås		Sortgrå ryle		Lille kjove		Tejst	+
Bramgås	3	Almindelig ryle		Storkjove		Polarlomvie	++
Knortegås		Thorshane		Svartbag		Snespurv	
Ederfugl	100+			Gråmåge	+		
Kongeederfugl				Ride	++		
Havlit				Ismåge		Rødben	
				Sølvmåge		Gravand	
				Sabinemåge		Nordlig sule	
				Rosenmåge			
				Havterne	+		

Pattedyrobservationer

Rensdyr		Remmesæl		Hvalros		Hvidhval	
Polarræv		Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn		Spættet sæl				Vågehval	
		Sæl sp.					

Fredag den 18. juli 2008 – Longyearbyen - København

Position kl. 17.00: 78°14'N / 15°39'Ø

Temperatur: 6° overskyet

Det er hjemrejse dag og kufferterne, der var blevet pakket bliver fragtet i land af besætningen. I mens spiser vi morgenmad og siger farvel til skibet. Den uigenkaldeligt sidste zodiatur fra skibet, der ligger på reden uden for byen, ind til kajen, hvor vi for 10 dage siden blev hentet. Bussen holder klar til os, og efter et farvel til Robin og guiderne køres vi ind til Museet og sættes af. Herfra hentes vi igen lidt over middag og kører ud til lufthavnen, hvor vores bagage allerede er ankommet.

Nogle gik på museum og spiste oppe i byen mens andre skulle en sidste gang ned til havnen og deltaet. Disse sidste blev i rigelig grad belønnet for deres ihærdighed. Der viste sig at ligge mange Ederfugle og Kongeederfugle ude ved deltaet. 43 hanner og 7 hunner af Kongeederfugle blev noteret, samt mere end 200 Almindelige ederfugle. Endvidere fik de set ikke mindre end 45 Sortgrå ryler, 12 Almindelige ryler, en enkelt Thorshane og en enkelt Svartbag. I sandheden en værdig afslutning på en storslået tur.

Vi får checket ind, afleveret bagagen, der denne gang bliver fløjet helt til København. Vi gør et stop på vej hjem i Tromsø og derefter til Oslo, hvor vi siger farvel til Per og Kirsten, og efter et kort ophold videre til København.

Steffen og Per
og ham her
siger

Tak for denne gang.

Foto: MF

Observationer Fredag den 18. juli 2008 - Longyearbyen

Dagens program: I land fra Antarctic Dream og udforskning af Longyearbyen og havnen ved deltaet. Om eftermiddagen afgang fra lufthavnen.

Observationer 18. juli 2008 – Longyerbyen – og Adventdalen ved havnen

Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal	Art	Antal
Rødstrubet lom		Svalbard rype		Almindelig kjove	6 (lys) + 1 pull.	Søkonger	++
Mallarmuk	+	Stor præstekrave	1	Mellemkjove		Lunde	1
Kortnæbbet gås		Sortgrå ryle	45	Lille kjove		Tejst	+
Bramgås	42	Almindelig ryle	12	Storkjove		Polarlomvie	++
Knortegås		Thorshane	1 ad. ♂	Svartbag	1 ad.	Snespurv	12
Ederfugl	200+			Gråmåge	110+		
Kongedderfugl	43 (28 ad ♂ + 8 2K ♂ + 7 ♀)			Ride	300+		
Havlit				Ismåge		Rødben	
				Sølvmåge		Gravand	
				Sabinemåge		Nordlig sule	

				Rosenmåge			
				Havterne			

Pattedyrobservationer

Rensdyr		Remmesæl		Hvalros		Hvidhval	
Polarræv		Grønlandssæl				Finhval	
Isbjørn		Spættet sæl				Vågehval	
		Sæl sp.					

Fugle

Sandsynlige fugle på Svalbard

På Svalbard er der i alt observeret 157 forskellige arter indtil 1989. Siden da, er antallet af arter der er observeret steget til 205.

DOF-turen i 2008

Af de 205 arter, er godt 30 almindeligt forekommende eller fåtallige. Vi fik set, 31 i alt, gengivet nedenfor inklusiv de tre arter vi så, men bestemt ikke havde forventet: Gravand og Rødben

Rødstrubet lom
Mallemuk
Kortnæbbet gås
Bramgås
Knortegås, lysbuget

Havlit
Svalbardrype
Stor præstekrave
Sortgrå ryle
Almindelig ryle

Lille kjove
Storkjove
Sølvmåge
Gråmåge

Ismåge
Havterne
Polarlomvie
Tejst
Søkonge

Gravand
Ederfugl
Kongeederfugl

Thorshane
Mellemkjove
Almindelig kjove

Svartbag
Ride
Sule

Lunde
Snespurv
Rødben

Arter observeret på Svalbard juli 2008

Rødstrubet lom, <i>Gavia stellata</i>
Mallemuk, <i>Fulmarus glacialis</i>
Sule, <i>Sula bassana</i>
Kortnæbbet gås, <i>Anser brachyrhynchus</i>
Bramgås, <i>Branta leucopsis</i>
Knortegås, <i>Branta bernicla</i>
Gravand, <i>Tadornatadorna</i>
Ederfugl, <i>Somateria mollissima</i>
Kongeederfugl, <i>Somateria spectabilis</i>
Havlit, <i>Clangula hyemalis</i>
Svalbardrype, <i>Lagopus mutus hyperboreus</i>
Storpræstekrave, <i>Charadrius hiaticula</i>
Sortgrå ryle, <i>Calidris maritima</i>
Almindelig ryle, <i>Calidris alpina</i>
Rødben, <i>Tringa totanus</i>
Thorshane, <i>Phalaropus fulicarius</i>
Mellemkjove, <i>Stercorarius pomarinus</i>
Almindelig kjove, <i>Stercorarius parasiticus</i>
Lille kjove, <i>Stercorarius longicaudus</i>
Storkjove, <i>Stercorarius skua</i>
Sølvmåge, <i>Larus argentatus</i>
Gråmåge, <i>Larus hyperboreus</i>
Svartbag, <i>Larus marinus</i>
Ride, <i>Rissa tridactyla</i>
Ismåge, <i>Pagophila eburnea</i>
Havterne, <i>Sterna paradisaea</i>
Polarlomvie, <i>Uria lomvia</i>
Tejst, <i>Cephus grylle</i>
Søkonger, <i>Alla alle</i>
Lunde, <i>Fratercula arctica</i>
Snespurv, <i>Plectrophenax nivalis</i>

Floraliste Svalbard - Fotografier: Birgitte Hammer og Inger Vedel

Equisetaceae - Padderøkfamilien

Alm. bl.a. Longyearbyen/Adventdalen

Salicaceae – Pilefamilien

2. Salix polaris – Polarpil
Overalt

3. Salix reticulata – Netpil
Kun på vestkysten. Gåshamna 16. Juli 2008

Polygynaceae – Syrefamilien

4. Oxyria digyna – Fjeldsyre
Meget almindelig på bar jord

5. Bistorta vivipara – Topspirende slangeurt
Meget almindelig - sås dagligt

Brassicaceae – Korsblomstfamilien

6. Cochlearia Groenlandica – Grønlandsk kokleare
Alm. under fuglefjelde

7. Draba sp. - Gul Draba sp.
En af flere arter der er svære at adskille

8. Draba sp. - Hvid Draba sp.
En af flere arter der er svære at adskille

9. Draba micropetala – Småkronet draba
Bl.a. Håbe Nicht Bay 13.juli 2008

10. Cardamine pratensis. ssp. angustifolia – Bjergkarse
Ymer Bay og Alkhornet 17. Juli 2008

Ranunculaceae – Ranunkelfamilien

Intet billede

11. Ranunculus hyperboreus ssp. arnellii – Trefliget ranunkel
8. Juli 200 Longyarbyen/Adventdalen

12. Ranunculus nivalis - Sne-ranunkel
Meget almindelig - sås dagligt

13. Ranunculus pygmaeus – Dværg-ranunkel
Temmelig almindelig

Caryophyllaceae – Nellikefamilien

14. Minuartia rubella - Rødlig norel
Alm. Longyarbyen/Adventdalen, 7. Juli 2008
Bladene er Rypelyng

15. *Minuartia biflora* – Toblomstret norel
Alm.bl.a. Longyearbyen/Adventdalen, 7. Juli 2008

16. *Cerastium arcticum* - Polar hønsetarm
Meget almindelig i bl.a. græsbevoksninger

17. *Silene uralensis* ssp. *arctica* - Arktisk lygte-pragtstjerne
Hist og her bl.a. Alkhornet og Longyearbyen/Adventdalen 17., 18., juli 2008

18. *Silene involucrata* ssp. *furcata* - Vahls pragtstjerne.jpg
Hist og her bl.a. Alkhornet og Longyearbyen/Adventdalen 17., 18., juli 2008

19. *Stellaria longipes* - Stilk-fladstjerne)
Hist og her bl.a. HabeNicht Bay og Longyearbyen/Adventdalen

20. *Stellaria Humifusa* – Rankefladstjerne
Temmmelig alm.bl.a. Longyearbyen/Adventdalen

Saxifragaceae – Stenbrækfamilien

21. *Saxifraga cernua* – Knopstenbræk
Meget almindelig - sås dagligt

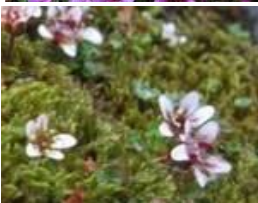
22. *Saxifraga svalbardensis* – Svalbard-stenbræk
Alkhornet, 16. juli 200

Intet billede

23. *Saxifraga aizoides* – Sol-stenbræk
Gåshamna 16. Juli 2008

24. Saxifraga oppositifolia ssp. oppositifolia –
Purpurstenbræk
Overalt

25. Saxifraga rivularis ssp. rivularis – Bæk-stenbræk
Hist og her bl.a. Camp Millar 12. Juli 2008

26. Saxifraga hyperborea – Polar-stenbræk
Bl.a. Aghard Bay 14. juli 2008

27. Saxifraga cespitosa ssp. cespitosa – Tue-stenbræk
Overalt, underarter/varianter sås bl.a ved Camp Millar

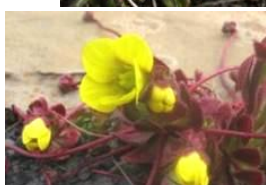
28. Saxifraga nivalis – Sne-stenbræk
Almindelig

29. Saxifraga hieracifolia ssp. hieracifolia - Rank stenbræk
Hist og her bl.a. Longyearbyen/Adventdalen 18.07.08

30. Saxifraga hirculus ssp. compacta - Gul stenbræk
Almindelig

31. Saxifraga platysepala – Edderkop-stenbræk
Aghard Bay 14. juli 2008

32. Chrysosplenium tetrandum –Dværg-milturt
Gnålodden 16. Juli 2008

Polemoniaceae – Floksfamilien

33. Polemonium boreale – Polar-jakobsstige
Temmelig sjælden, set ved Alkhornet, 17. Juli 2008

Lyngfamilien

34. Cassiope tetragona ssp. tetragona– Kantlyng
Almindelig

Rosaceae – Rosenfamilien

35. Dryas octopetala –Rypelyng
Almindelig

36. Potentilla hyparctica ssp. hyparctica - Polar-potentil
Almindelig

Papaveraceae - Valmuefamilien

37. Papaver svalbardensis - Svalbard-valmue
Almindelig

Boraginaceae – Rubladfamilien

38. *Mertensia maritima* ssp. *tenella* – Hestetunge
Temmelig sjælden, set i Longyearbyen/Adventdalen
18.07.08

Schrophulariaceae – Maskeblomstfamilien

39. *Pedicularis dasyantha* – Svalbard-toldurt
Longyearbyen/Adventdalen 18.07.08

40. *Pedicularis hirsutum* – Lådden troldurt
Alm. på de fleste frugtbare lokaliteter

Asteraceae - Kurveblomstfamilien

41. *Taraxum arcticum* – Polarmælkebøtte
Longyearbyen/Adventdalen 18.07.08

Cyperaceae – Halvgræsfamilien

42. *Carex* sp. - Star sp.
8. juli Longyearbyen/Adventdalen

43. *Carex* sp. - Star sp.
8. juli Longyearbyen/Adventdalen

44. *Luzula confusa* - Varde-frytle
Overalt

45. *Eriophorum scheuchzeri* ssp. *arcticum* – Polar-kæruld
Almindelig

Poaceae – Græsfamilien

46. *Alopecurus magellanicus* - Polar-rævehale
Almindelig

----- 000 -----

Svalbard - geologernes slaraffenland

Af Steffen Holst

Allerede på min første tur til Svalbard med DOF i 2002 blev jeg dybt fascineret af geologien på øgruppen og den umiddelbare tilgængelighed, der er til de forskellige geologiske perioder. Nedenstående notat er med et par små tilføjelser genbrug fra DOF's turrapport i 2002.

De stærke indtryk af Svalbards geologi dukkede allerede op dag 1 i Adventsdalen. Fjeldene virkede ved første øjekast rå, golde og afvisende, som de stod der med nøgne skuldre sporadisk dækket af kolde snefaner og bræer. Luende og frygtindgydende. Men ved nærmere bekendtskab ændrede de gradvist karakter. Ligeftrem indbydende blev de nu ikke, men nysgerrigheden begyndte af pirre mig.

Fjeldene var tydeligvis stærkt påvirket af tidens tand – nedbrudt som de var af is, vand, vind og vejr. De geologiske former trådte mere og mere tydeligt frem. Flade lagdelinger af forskellig alder, som mineralske lagkager à là carte – værsgo at tage jer af retterne. Hvad var det for kræfter, som har dannet de forskellige bjergformer og hvordan er de blevet påvirket gennem jordens urgamle historie? Nysgerrighed og fascination blev ikke mindre, efterhånden som turen skred frem. Det måtte studeres nærmere når lejlighed bød sig.

Man går ikke mange skridt langs Svalbards nøgne og stærkt foldede klippevægge, før man forstår, hvorfor øerne er geologernes andet paradys. Gennem det meste af den geologiske historie har Svalbard ligget under havet, hvor der næsten uden ophold er forekommet sedimentation af sand, grus, ler, kalk o.s.v., som senere er blevet til de tydeligt lagdelte bjergarter. I den næsten uafbrudte lagdeling på Svalbard findes der bjergarter fra alle perioder af jordens udvikling, og mange af lagene indeholder godt bevarede fossiler fra fortidens dyr og planter.

I Svalbards undergrund er alle de geologiske hovedperioder repræsenteret – fra *prækambrium* (urtiden) til *kvarter* (nutiden). Bjergarter så gamle som 3,2 milliarder år er fundet på det nordvestlige Spitsbergen, mens der i et område nord for Isfjorden er fundet bjergarter, som er yngre ned 10.000 år. Bjergarterne er tillige meget tilgængelige for det blotte øje, der ikke generes af plantedække, undtagen de steder hvor fjeldene dækkes af bræerne.

Den geologiske udvikling er i hovedtræk relativ enkel at studere på et geologisk kort. De ældste bjergarter, fra jordens urtid (*prækambrium*) og tidlige oldtid (fra *kambrium* over *ordovicium* til tidlig *silur*) findes i områderne langs Spitsbergens vestkyst, i nordøst, i de nordlige områder på Nordaustlandet og på Kvitøye. Det er bjergarter mere end 400 millioner år gamle, og som på Svalbard ofte kaldes for *Hecla Hoek* bjergarter (efter Hecla Hoek fjeldet på nordkysten af Spitsbergen), men som egentligt er grundfjeldet. Disse bjergarter har været udsat for stærke foldninger, og under pres og varme er de omdannet til såkaldte metamorfe bjergarter.

Stærke foldninger fandt sted under den store *kaledoniske* bjergkædefoldning, som strakte sig fra Skotland over Vestnorge til Spitsbergen og Østgrønland for ca. 400 millioner år siden, hvor en østlig og en vestlig kontinentalplade kolliderede. Siden hen har den europæiske plade, hvor Svalbard ligger, bevæget sig nordpå. Denne forskydning gennem troperne og ørkenbæltet til Arktis, er hovedårsag til den store variation af livsformer, som de mange fossilfund vidner om.

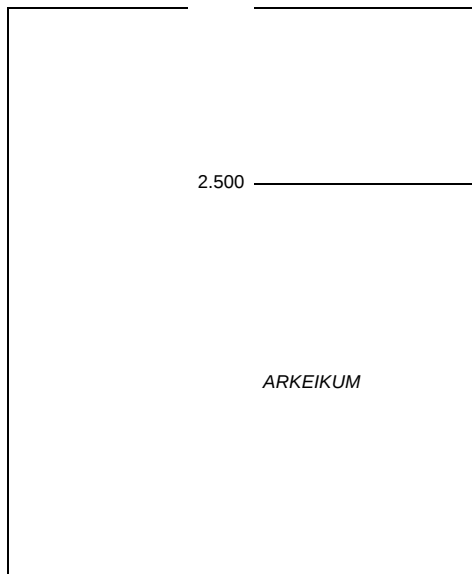
Fra og med *devon* (den mellemste periode i jordens oldtid) for ca. 360 – 410 millioner år siden er der opbygget tykke sedimentære lag, som er rige på fossiler. Devon bjergarterne findes hovedsageligt mellem Isfjorden og nordkysten af Spitsbergen og domineres af skifer, rød sandsten og konglomerater. De er sandsynligvis dannet på kystnære ørkensletter med periodevis stærke regnskyl, som har dannet floder og indsøer. I aflejringerne er der fundet en mængde fiskefossiler, som har givet viden om vigtige stadier om hvirveldyrenes tidlige udvikling.

I hele *devon* og ind i den efterfølgende *karbon* periode var Svalbard et landområde, hvor et tydeligt klimaskift fandt sted. Der udviklede sig en frodig landvegetation, som i dag genfindes omformet til kul. I dag brydes der kul fra karbontiden i den russiske mineby Pyramiden ved Billefjorden. Senere i karbon og i det meste af *perm* (den sidste periode i jordens oldtid) for ca. 300-245 millioner år siden blev store dele af Svalbard dækket af et grundt hav, hvor både bjergarter og fossilfund tyder på forhold, som kendes fra nutidens tropiske områder. Der findes også tykke lag af gips, som er aflejret fra inddampet havvand i lokale landområder med laguner.

ALDER MILL. ÅR	
NYTID (KENOZOIKUM)	2 KVARTÆR
	TERTIÆR
MIDDELALDEREN (MESOZOIKUM)	65
	KRIDT
	145
	JURA
	210
OLDTIDEN (PALEOZOIKUM)	245
	PERM
	290
	KARBON
	360
	DEVON
	410
	SILUR
	440
	ORDOVICIUM
URTIDEN (PREKAMBRIUM)	510
	KAMBRIUM
	570
	ØVRE PROTEROZOIKUM
	1.000
	MELLEM OG NEDRE PROTEROZOIKUM

Ved overgangen til jordens middelalder (*trias*, *jura* og *kridt*) for ca. 245 millioner år siden gik Svalbard over i en ny udviklingsfase. Svalbard passerede gennem et mere tempereret og fugtigt klimabælte svarende til forholdene i dagens Mellem- og Sydeuropa. Dette ses af, at permtidens kalksten er overlejret af mørk skifer med sandsten. Disse bjergarter blev afsat i trias for ca. 230 millioner år siden. Fossilerne er et klart vidnesbyrd om forandringerne, hvor fossilfund over hele jorden viser, at mange dyregrupper uddøde. Lag fra trias afsat under havoverfladen indeholder muslinger og ammonitter (en uddød gruppe af blæksprutter), som også præger de efterfølgende lagdelinger i jordens middelalder. Aflejringerne fra trias indeholder også rester af fiske- og svaneøgler, som levede i havet.

Fra kridttiden (*jura*) er der fundet fossile rester af både planteædende øgler og rovøgler, som levede på landjorden. At sådanne store vekselvarme dyr har kunnet leve på Svalbard i tidligere tider, er i sig selv det bedste bevis for, at klimaet må have været helt anderledes og tempereret end i dag. Af mere sensationelle enkeltfund kan nævnes et ca. 200 millioner år gammelt forstenet kadaver af en svaneøgle (*Plesiosaurus*). I mavesækken lå der rester af det sidste måltid, en blanding af planter og blæksprutter. I 1960 blev der i en sandstensvæg ved munden af Isfjorden fundet ca. 130 millioner år gamle fodspor efter den planteædende landøgle *Iguanodon*. *Iguanodon* øglerne var 10-12 m lange og 3-5 m høje. Dette er det første fund af spor efter store landkrybdyr på Svalbard. Det er også det nordligste fund, mere end 2.500 km fra nærmeste kendte fund i Mellemeuropa (Belgien).

I 2006 blev der gjort et nyt sensationelt fund på Svalbard, idet der blev lokaliseret 28 nye fossiler af svaneøgler heraf en kæmpe på ca. 20 m. Kæmpen blev udgravet i 2007.

Det er den største svaneøgle, der til dato er fundet, og noget tyder på, at der kan være tale om en helt ny art. I 2008 er der blevet fundet endnu flere fossiler af svaneøgler på stedet.

Overgangen til jordens nutid (*tertiær*) for 60-70 millioner år siden, betød optakten til en række dramatiske begivenheder, som fik afgørende betydning for det storstilede geologiske mønster, der ses i dag. Mægtige jordskorpebevægelser fandt sted. Grønlands og Svalbards dele af kontinentalpladerne blev presset mod hinanden, og gav ophav til markante foldninger og overlejringer, først og fremmest langs vestkysten af Spitsbergen. Et andet hovedtræk er gentagne forkastninger,

særligt i nord-syd gående sprækker.

Forkastningerne danner svagheder i jordskorpen, hvor lava kan trænge op. Så sent som i den nuværende geologiske periode (*kvartær*), som begyndte for ca. 2 millioner år siden, har der været vulkansk aktivitet langs en sprækkezone nær Bockfjorden på det nordlige Spitsbergen. Rester af aktiviteterne kan endnu spores i form mindre udslukte vulkaner og varme kilder med vandtemperaturer op til 28°C.

Tertiærtiden må periodevis have haft en meget rig vegetation. Store ophobninger af planterester i sumpområder er efterhånden omdannet til kul. Det er i disse lag, som blev dannet for 65-40 millioner år siden, at minerne i Longyearbyen, Sveagruva og Barentsburg drives. I aflejringerne fra tertiærtiden findes ligeledes en mængde velbevarede fossiler, specielt af løv- og nåletræer, mange af dem nært beslægtede med arter kendt fra mildere breddegrader i dagens Europa. Sådanne fossiler findes bl.a. i rigt tal ved Longyearbreen. Det menes, at Svalbard i den første del af tertiær lå på omtrent samme breddegrad, som det sydlige Norge i dag.

Lag som er yngre end ca. 40 millioner år gamle er eroderet bort og findes ikke længere på Svalbard. I løbet af denne periode blev Norskehavet dannet, og både Grønland og Svalbard fandt sin nuværende position på verdenskortet.

Det som i korte træk er sket op gennem Svalbards geologiske historie er, at ”øgruppen” enten som dele af landområder eller som havbund, har bevæget sig nordover fra en position syd for ækvator, gennem troperne og de andre klimazoner, op til den nuværende position. Meget tyder på, at Svalbard passerede ækvator for ca. 350 millioner år siden. Hvis denne drift fortsætter vil Svalbard ligge ved Nordpolen om ca. 50 millioner år.

Gennem kvartær, som omfatter de sidste 2 millioner år af jordens historie blev detaljerne formet i dagens landskab på Svalbard. Der findes spor af flere istider, afbrudt af mildere, mere eller mindre isfrie perioder. Hele øgruppen har mindst én gang i den periode været dækket af en stor bræ. Marinegeologiske undersøgelser i det lave Barentshav tyder på, at isdækket under sin maksimale udbredelse har stået i forbindelse med den skandinaviske indlandsis. Da bræerne efter den sidste istid for ca. 10.000 år siden trak sig tilbage begyndte landet at hæve sig. Det har givet anledning til dannelse af marine terrasser og gamle strandlinier i flere niveauer. I hovedtræk har de største landhævninger fundet sted mod sydøst, mens der ingen har været mod nordvest. På Kong Karls Land længst mod øst findes de højeste marine terrasser på ca. 100 m.

10-10-08 / Steffen Holst

Bramgåsen – yngleforhold, prædation og træk på Svalbard

Lecture af Arjen Drost, noter af Steffen Holst. Tirsdag 15/7-2008 kl. 17.

Foto:MF

Populationsforhold

Verdens bestand af bramgæs kan deles op i tre adskilte populationer, med hvert sit trækmønster:

Svalbard bestanden	trækker til Skotland – og Danmark
Sibirien bestanden	trækker til Vadehavet
Grønland bestanden	trækker til Irland

Selv om der geografisk ikke er de store afstande mellem overvintringsområderne blandes de tre populationer stort set ikke, og det menes at mindre end 1 o/oo af gæssene blandes.

Population på Svalbard – baseret på vintertællinger:

1957	< 300 (253 angivet af Arjen)
2000	> 20.000
2008	ca. 25.000

Selv om bestanden var på et absolut lavpunkt i 1957, tyder intet tilsyneladende på, at det er et genetisk problem. Alle ø-bestande af nye fugle starter med få fugle. Bramgåsen er den mest udbredte gås på Svalbard og er totalfredet, mens kortnæbbet gås og lysbuget knortegås må jages i september og oktober.

Rugning

Rugning starter primo juni. Kun hunnen ruger, mens hannen holder vagt ved reden. Hun søger kun føde ca. 20 minutter/dag. Han ruger ikke imens, men holder kun vagt, også hvis hun jages af reden. Rugetiden er 28 dage og de yngler primært på øer for at undgå ræve.

Ællinger/føde

Efter klækning flytter familien til et frodigt område, typisk neden for et fuglefjeld. Gæslingerne har en stor rest af æggeblommen ved klækning og kan overleve på denne de første 3 dage. Under opvæksten æder gæslingerne hele tiden, da de kun fordøjer ca. 30% af føden. Føden er kun ca. 1½ time i ungen og de skider derfor ca. hvert 10. minut. Gødningen er meget næringsrig og rensdyr æder den faktisk gerne. I denne periode vogter hannen hele tiden familien, mens det er hunnen, som søger føde sammen med ungerne.

Fældning

De voksne fugle fælder alle svingfjer på samme tid mens de har unger. Når ungerne kan flyve, er de voksnes fjer vokset ud igen (det tager ca. 28 dage). De vokser derfor ca. 5 mm om dagen.

Ynglegrupper

Der forekommer både små og store familier med 2 til 5(6) unger. De store familier er mere dominerende end de små, da 'stor' er lig med sunde/stærke/produktive forældrefugle med god kondition, som kan tiltvinge sig adgang til de bedste og mest næringsrige fødeområder. Det bevirker, at deres yngel også får en bedre kondition, som sikrer dem en bedre overlevelse under træk og overvintring.

Det har vist sig, at ca. 20% af forældrefuglene producerer ca. 80% af ynglen på et år.

Store familier adopterer ofte 1-2-3 unger fra små (svage) familier. Det giver 'stærkere' familier med større overlevelseschance for ungerne. Adoptionen sker inden for de første 5-7 levedage.

Prædation

Gråmåge og kjoever skræmmes ofte væk af gæssene, men gråmågen kan dog tage både æg og store unger, hvis de voksne gæs skræmmes væk af f.eks. mennesker.

Polarræven er den værste trussel mod gæssene. Den kan tage æg og alle fugle fra små gæslinger til voksne fugle. Hvis der kommer ræv til en ø, kan den rydde øen på få dage. Ræven dræber flere fugle end den umiddelbar kan æde og samler lager til vinteren – også lager af æg.

Lokalt kan polarræven betyde meget for gæssenes overlevelsesrate:

Direkte virkning:

Yngleplads uden ræv	60-80% af yngel overlever
Yngleplads med ræv	5-40% af yngel overlever

Indirekte virkning – vægt af 35 dage gamle unger

Yngleplads uden ræv	1200 – 1250 gram
Yngleplads med ræv	1000 – 1050 gram

Trækforhold

Gæssene flyver direkte fra Svalbard til Skotland – en flyvetur på ca. 3.000 km. Ungerne er i stand til at gennemføre denne flyvetur uden særlig stor øvelse. Det flyver ikke meget mere end 10

minutter pr. dag i få dage inden trækket indledes. Gæssene samles ofte omkring Hornsund inden selve trækket mod syd.

Under trækket og om vinteren følges forældrefuglene med ungerne i familiegupper, mens ikke-ynglende fugle følges/samles i egne grupper.

10-10-08 / Steffen Holst

Maskinrapport 14. juli 2008 af Poul Larsen

Der blev organiseret en rundvisning efter vi havde fremsat et ønske om at se maskinen. Der kunne være 5 på hvert hold, og der var 30, der skrev sig på listen.

Skibet er bygget i 1962, men er blevet teknisk opdateret i 1995.

Fremdrivningen er diesel-elektrisk. Der er 3 dieselgeneratorer, som tilsammen kan yde 2.000 hk. Til normal sejlads, anvendes to dieselgeneratorer, som giver skibet en fart på 11 - 12 knob. Med 3 generatorer øges farten til 17 knob. (en knob er én sømil pr. time, og en sømil er 1,852 km) Ud over den el, der anvendes til fremdrivningen af skibet, er der hjælpemaskineri, som leverer den el, som benyttes til alle andre formål ombord. Skulle alle maskiner svigte på én gang, findes der et nødstrømsanlæg, som kan opretholde forsyningen til det mest nødvendige i op til 8 timer.

Kommandoerne fra broen til maskinen kommer via en maskintelegraf, som kun er et signalinstrument. Maskinmesteren svare på kommandoen ved at stille sin telegraf i den nye position, hvorefter han vender sig mod styretavlen og foretager de nødvendige indstillinger.

Hovedmaskinen er således en stor elmotor i en firkantet stålkasse. Skrueakslen går gennem en tunnel ud til stævnrøret. Stævnrøret er et leje, der er kombineret med et tætningsystem, så der ikke komme vand ind ved skrueakslen. Akselomdrejningerne er 90 pr.min. ved 12 knob og 120 omdr. pr. min. ved 17 knob.

Tunnelen er lukket med en vandtæt dør, som kun kan åbnes og lukkes hydraulisk. Døren holdes normalt lukket.

Ferskvandet til brusere og toiletter kommer dels fra en tank og dels fra skibet ferskvandsgenerator, hvor man ved hjælp af spildvarmen fra maskinerne kan afsalte 10.000 liter havvand i døgnet.

Spildevandet bliver helt rensat, inden det ledes ud i havet. De faste stoffer opsamles og pumpes i land.

Vandforbruget pr. døgn er xxx liter, mængden af spildevandsslam, efter en tur på 10 dage, er ca. xx Liter eller kg.

Forbruget pr. døgn af diesel er xx liter, når der sejles med en fart af 12 knob.

Temperaturen i maskinen er alm. Opholdstemperatur, men støjniveauet er højt. Høreværn er påbudt.

Er man blot lidt interesseret i teknik, kan det absolut anbefales at bruge 20 minutter på et maskinbesøg. Påklædning: Der er pænt og rent, så alm. tøj og solide sko er ok.

Maskintelegraf

Dieselgenerator

Anbefalet litteratur

Fuglebøger: Alle fuglebøger, som omhandler Europa, dækker også Svalbard. Derfor vil vi ikke anbefale den ene guide frem for den anden. Tag den med, I har!

Svalbard – Den Arktiska Pärulan af Ingvar Persson: En fremragende lille guide til Svalbard, som omhandler de fleste informationer, som turister har brug for. Bogen er skrevet på svensk.

Svalbards Fugler og Pattedyr af Fridtjof Mehlum: En god lille guide til fugle og dyr på Svalbard. Bogen er skrevet på norsk.

Svalbards Flora af Olaf I. Rønning: En fin guide til Svalbards flora. Bogen er skrevet på norsk. Kort over Svalbard bagest i bogen.

Svalbards Geologi af Audun Hjelle: En fin guide til Svalbards geologi. Bogen er skrevet på norsk. Geologisk kort over Svalbard bagest i bogen

Svalbards Natur og Historie af Vidar Hisdal: En fin guide til Svalbards unike natur og historie. Bogen er skrevet på norsk. Kort over Svalbard bagest i bogen.

Disse 4 bøger kan bl.a. købes i DOF's Naturbutik på Vesterbrogade 138.

Endvidere kan det anbefales at læse:

Rapport fra sidste DOF-ture til Svalbard, som kan downloades på www.doftravel.dk

Landkort

Gode detailkort enten fra Norsk Polarinstitutt: <http://npweb.npolar.no/> eller hos Nordisk Korthandel

Links med informationer om Svalbard:

Oceanwide Expeditions, som er operatør af skibet: www.ocnwide.com

Svalbard Wildlife Service: http://www.wildlife.no/eng_index.htm

Radisson SAS Polar Hotel: <http://www.radissonsas.com>

Program for en lignende tur med samme båd, arrangeret af Bird Holidays i England: <http://www.birdholidays.fsnet.co.uk/Spitsbergen.htm>

Rejseleder fra DOF:

Per G. Larsson, Rugstykket 5, 2791 Dragør, tlf.: 3294 2230 el. 2671 5142,
e-mail: pgl@buf.kk.dk

Steffen Holst, Lykkebækparken 31, 4600 Køge tlf.: 5663 2633, e-mail: sho@webspeed.dk

Fra en af Søren Kierkegaards opbyggelige taler, har jeg hentet dette lille skrift, der kunne være et sindbillede på hvordan vi ønsker at bevare Svalbard, - ren og uforfalsket.

Fra

Liljen på Marken og Fuglen under Himlen

”Se til himlens fugle; de sår ikke, og høster ikke, og sanker ikke i lader” – ubekymrede om den dag i morgen. ”Betragt græsset på marken – som er i dag”

